GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN

Resultatmanipulation på Stockholmsbörsen

- *en studie gällande förekomst av samband mellan ROA, skuldsättningsgrad och aktiverade utgifter för forskning och utveckling*

Magisteruppsats inom avancerad externredovisning, VT 2022

Gothenburg university school of business economics and law

Författare

Fabian Herrgårdh

Ali Hamid

Handledare: Marita Blomkvist

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Magisteruppsats, Externredovisning VT 2022

Författare: Ali Hamid & Fabian Herrgårdh
Handledare: Marita Blomkvist

Titel: Resultatmanipulation – en studie gällande förekomsten av korrelation mellan ROA, skuldsättningsgrad och aktiverade utgifter för forskning & utveckling på Nasdaq Stockholm.

Bakgrund och problem: Möjligheterna till inslag av subjektivitet som tillåts med den nuvarande regleringen kan utnyttjas av företagsledningar med opportunistiska avsikter. Underliggande teori i kombination med undersökningar som redan utförts påvisar riskerna för denna opportunism vilken uttrycks genom posten forskning och utveckling. Emellertid råder alltjämt ingen konsensus kring frågan samt huruvida denna form av manipulation genom att påverka utgifterna för forskning och utveckling kan konstateras, vilket utgör vidare problematisering. Därtill förefaller även geografiska diskrepanser föreligga gällande resultatmanipulation samt dess underliggande incitament.

Syfte: Studiens syfte är att undersöka förekomsten av eventuella samband avseende företags prestation, skuldsättningsgrad samt andelen utgifter för forskning och utveckling som aktiveras. Detta då påvisandet av en sådan korrelation indikerar på att resultatmanipulation i denna form existerar i noterade svenska bolag.

Metod: Kvantitativa metoder har tillämpats för att möjliggöra besvarandet av frågeställningen som uppställts samt hypoteserna forskningsfrågan resulterat i. Följaktligen har två hypoteser, en avseende prestation samt en gällande skuldsättningsgrad, prövats. Inledningsvis har univariata analyser för varje enskild variabel i studien genomförts, därefter följde korrelationstester samt slutligen en regressionsanalys.

Resultat och slutsatser: Utfallet från genomförda statistiska tester påvisade att ett statistiskt signifikant positivt samband förelåg beträffande såväl prestation och andelen som aktiveras som skuldsättningsgraden och andel aktiverade utvecklingsutgifter. Utfallet resulterar i att den nollhypotes som berör prestation inte kan förkastas. Däremot förkastas den nollhypotes som avser skuldsättningsgrad. Att ett negativt samband inte observerats gällande prestation och aktivering talar emot att resultatmanipulation i form av inkomstutjämning förekommer, emellertid indikerar det positiva samband som observerats beträffande skuldsättningsgraden att resultatmanipulation alltjämt kan föreligga.

Förslag till vidare forskning: Mer omfattande forskning i form av inkludering av ännu fler förklarande variabler samt ett utvidgande av urvalet. Därtill förefaller sambandet mellan prestation och aktivering av utvecklingsutgifter ej vara linjärt, vilket öppnar för vidare studier inom området. En binär beroende variabel skulle möjliggöra för logistisk regression vilket skulle kunna innebära ökad förståelse för sambandet och eventuellt leda till andra slutsatser. Förutsättningarna talar således för framtida undersökningar inom området.

Nyckelord: resultatmanipulation, ROA, skuldsättningsgrad, Forskning & Utveckling

Förord

Vi vill börja med att rikta ett stort tack till Handelshögskolan vid Göteborgs universitet som låtit under vårt senaste studieår få insikter och kunskap inom avancerad externredovisning. Under uppsatsen har databaser och tillgång till programvaror underlättat det arbetet och denna uppsats genomförbarhet genom dess breda utbud. Vi vill även rikta ett stort tack till våra opponenter och vår handledare. Dessa konstruktiva kommentarer och kloka ord har underlättat uppsatsskrivandet och dess genomförbarhet vilket resulterat i förbättrad kvalité under året.

Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet Maj 2022

Fabian Herrgårdh & Ali Hamid

Fabian Herrgårdh

Ali Hamid

Innehållsförteckning

1 Inledning 1
1.1 Bakgrund 1
1.2 Problemdiskussion 4
1.3 Syfte och frågeställning 5
1.4 Avgränsningar 5
1.5 Målgrupp 6
2 Referensram 7
2.1 Aktuella regelverk 7
2.2 Resultatmanipulering 9
2.3 Underliggande teorier 11
2.4 Litteraturgenomgång 14
2.5 Formulering av hypoteser 17
3 Metod 20
3.1 Studiens ansats 20
3.2 Datainsamling 20
3.3 Studiens urval och bortfall 22
3.4 Reliabilitet och validitet 23
3.5 Variabler 24
3.6 Statistiska tester 28
4 Resultat 29
4.1 Deskriptiv statistik 29
4.2 Pearsons korrelation 30
4.3 Multipel linjär regression 32
5 Analys 35
6 Slutsats 39
6.1 Slutats 39
6. 2 Förslag till fortsatt forskning 40
Källförteckning 41
Appendix 45

1 Inledning

Inledningen berör studiens grund och ämnet problematik för att formulera en forskningsfråga. Bakgrunden introducerar ämnet om resultatmanipulation och presenterar läsaren med grundläggande förväntningar och kunskap för studiens genomförande. Syftet och forskningsfrågan utlyser studiens mål och utgör därmed den centrala punkten för fortsatt läsning. Vidare kommer inledningen att presentera avgränsningar, målgrupp och disposition.

1.1 Bakgrund

Redovisningens reglering till följd av att It-bubblans explosion som föranlett många internationella redovisningsskandaler har intresserat många för redovisningsregleringen och företags påverkan på redovisningen (Ronen & Yaari, 2008). Även frågan om redovisningen av immateriella tillgångar hänför sig tillbaka till 1990-talet och it-bubblan (Marton, 2022). Den ökade betydelsen av immateriella tillgångar, på bekostnad av materiella tillgångar, har skapat problematik inom redovisningen, då avspeglingen av det redovisade värdet inte alltid behöver överensstämma (Marton, 2022). Då immateriella tillgångar enkelt kan användas av flera personer samtidigt och värdet av den immateriella tillgången beror på en gemensam användning tillsammans med andra tillgångar, försvåras förståelsen för värdet, kostnadsföring och kontroll av tillgången. Den inneboende osäkerheten av värderingen och de tolkningsbara reglering kring upplysningar vid aktivering av FoU-utgifter är högst relevanta i relation till resultatmanipulering.

Immateriella tillgångar behandlas inom IFRS standarden IAS 38, dock ej för icke-koncerner eller onoterade bolag, då IFRS inte behandlar dessa typer av bolag (IAS 38). Immateriella tillgångar kan exemplifieras som design, varumärken, patent, licenser, upphovsrätter, kundregister med mera. Anskaffningen kan ske genom intern upparbetning av den immateriella tillgången, ett separat förvärv eller genom rörelseförvärv. Vid FoU och uppbyggnad av immateriella tillgångar uppstår en del bedömning vilket leder till problematik inom

redovisningen. Avgörandet när en tillgång kan anses ge företaget framtida ekonomiska fördelar är viktigt för att kunna aktivera den intern upparbetade tillgången (IAS 38).

I den globala omfattning företag idag arbetar och den konstant pågående internationella sammankopplingen av redovisningsprinciper arbetar för att främja värdet av redovisningen, framför allt för externa intressenter, oftast aktieägare (IFRS, u.d.). Resultatmanipulering syftar till hur företag genom lagliga samt olagliga tillvägagångssätt påverka redovisningen i syftet om att porärtera en falsk eller annorlunda bild av den ekonomiska situationen (Ronen & Yaari, 2008). Värdet av redovisningen minskar därmed då transparensen och jämförelsebarheten gör desslika. Den förvridna finansiella informationen åsidosätter intressenters förmåga av objektiv bedömning och intressen då en falsk bild presenteras (Healy & Wahlen, 1999).

Under 2020 var den svenska redovisade utgifterna för forskning och utveckling, FoU, 175,8 miljarder kronor, motsvarande strax över 3 procent av svenska BNP (SCB, 2021). I en internationell jämförelse har Sverige en hög siffra och den EU-bestämda målsättningen uppgår till 3 procent. Sverige tillhör bland de få OECD länder som investerar mest i FoU i relation till BNP och svenska företag utgör över 70 procent av dessa utgifter (SCB, 2021). Immateriella tillgångar anses ersatt materiella tillgångar som den viktigaste källan till konkurrensfördelar (Hunter, Evans, & Price, 2011). Företag som kan genom aktivering av kostnader eller direkt hänföra kostnaderna till de finansiella rapporterna påverka nyckeltal som skuldsättningsgrad och avkastning på eget kapital. Bolag som direkt kostnadsföra redovisar generellt immateriella tillgångar till ett lägre värde och ett lägre eget kapital (Cazavan-Jeny, Jeanjean, & Joos, 2011). Genom att bolag därmed aktiverar utgifterna förbättras nyckeltalen. Genom att aktivera kostnaderna menar Cazavan-Jeny et al. (2011) att bolagen både förbättrar nyckeltalen och förmedlar viktig information om FoU investeringar till intressenter. Båda faktorerna påverkar intressenters intressen för bolagets framtid och dess lönsamhetsprofil.

Motståndskraften mot företagets val av aktivering eller kostnadsföring menar att de subjektiva bedömningarna utnyttjas för företags fördel (Cazavan-Jeny, Jeanjean, & Joos, 2011). Valet påverkar de finansiella rapporterna för nuvarande och framtida år och används av

företagsledningar i syfte av resultatmanipulation. I syfte om att utnyttja avskrivningar och minska riskerna menar dock Cazavan-Jeny et al. (2011) att aktivering av FoU kostnader medför en viktig process för företagsinvesteringar. Konflikten mellan företag och externa intressenter benämns som agentproblemet. Separationen av intressen från företagsledningen och aktieägare kan leda till resultatmanipulering (Ronen & Yaari, 2008). Den missvisande och falska bild av de finansiella rapporterna försvårar transparensen och tillförlitligheten hos intressenter. Intressenternas och företagsledningens olika intressen kan därmed ske på aktieägarnas bekostnad (Ronen & Yaari, 2008).

Studien syftar till att bidra med kunskap kring svenska bolags eventuella användning av resultatmanipulation avseende posten forskning och utveckling. Detta då det finns limiterad forskning inom ämnet, vilket synnerligen förklaras vara fallet där IFRS tillämpas enligt Mazzi et al. (2019). Därtill har en avsaknad av statistik om fenomenets förekomst i Sverige även observerats. Vidare noteras att avvikelser förekommer i den befintliga diskursen om fenomenet, vilket även vidare tydliggörs i litteraturgenomgången, därav återfinns inget definitivt konstaterande avseende dess förekomst. Ytterligare noteras även geografisk disparitet i tidigare genomförda undersökningar, vilket utgör vidare grund för genomförandet av denna studie i en svensk kontext. Därmed förser studien kunskap i ett litterärt kunskapsgap och kan bidra kring förståelse om IAS 38 och dess tolkning, samt kunna utgöra ytterligare diskussionsmaterial för IASB avseende behovet av en revidering av standarden.

Därtill sammanställs även information beträffande andelen av aktivering respektive kostnadsföring av utgifter för forskning och utveckling för börsnoterade svenska bolag under perioden 2017 – 2019. Sammanställningar av detta slag är otillgängligt för uthämtning från databaser, vilket följaktligen innebär att manuell inhämtning av data genomförts. Således kan konstateras att denna data är högkvalitativ.

1.2 Problemdiskussion

Återspeglingen av immateriella tillgångar är i redovisningen ett problematiskt ämne under nuvarande regulationer, IAS 38, menar Marton (2022). De immateriella tillgångarnas egenskaper skapar osäkerhet kring hur och till vilket värde de skall redovisas. Problematiken skapar en flexibilitet som kan utnyttjas i syfte om att manipulera företags finansiella resultat. Immateriella tillgångar definieras som ”En identifierbar icke-monetär tillgång utan fysisk form” (IAS 38). Definitionen är uppställd på ett antal kriterier inom regelverket, identifierbarhet, kontroll och att tillgången skall leda till framtida ekonomiska fördelar. Även det förvärvade anskaffningsvärdet för den immateriella tillgången behöver kunna beräknas på ett trovärdigt tillvägagångssätt (IAS 38). I med dessa svårigheter kring bedömningen hur internt upparbetade utgifter skall kostnadsföras eller aktiveras som immateriella tillgångar tillåts bedömningar från företagsledningen. Även om faserna kring interna immateriella tillgångar kan ske i två identifierbara faser, forskningsfasen eller utvecklingsfasen, ger de definierade kriterierna utrymma för tolkning och manipulering. Regelverkets uppbyggnad är att vägleda och utge redovisningsprinciper. Avsaknaden av tydliga gränsdragningar eller kvantifierbara subjektiva gränsvärden medför professionella tolkningar som kan utgöra stora värden i komplexa eller specifika redovisningsfall (Marton, Lundqvist, & Petterson, 2020). Med utrymme för tolkning skapas inkonsekvens och subjektivitet mot intressenter vilket missgynnar redovisningens syfte. Därmed, trots de omfattande kriterierna som uppställts i IAS 38, vilka behöver vara uppfyllda för att aktivera dessa utgifter, förefaller alltjämt bedömningar samt utvärderingar av upprättarna av den finansiella redovisningen krävas för att avgöra huruvida dessa är mötta eller ej (Mazzi, Slack, Tsalavoutas, & Tsoligkas , 2019).

Beslutet om att kostnadsföra en utgift eller aktivera den som en internt upparbetad tillgång beskrivs som ett beslut om att påverka nuvarande eller framtida vinster (Oswald & Zarowin, 2007). Författarna menar att beslutet korrelerar med att mindre nystartade bolag väljer att aktivera utgifter medan lönsamma och ofta mer mogna bolag väljer att kostnadsföra utgifter. Resultatmanipulering har dock flera effekter och aktivering eller kostnadsföring av FoU-kostnader kan därmed utgöra ett effektivt sätt att påverka resultatet. Aktivering av de internt upparbetade forsknings- och utvecklingskostnader kan ge ett mer rättvist resultat och transparant information om företaget vilket gynnar intressenterna (Oswald & Zarowin, 2007).

Nackdelen av aktiverings av kostnaderna medför högre vinster, outnyttjade eventuella skatteeffekter och skatteavdrag (Jenkins & Upton, 2001). Andra argumenterade orsaker till att inte aktivera utgifterna är konkurrents möjligheter att avslöja pågående arbeten eller andra affärshemligheter och därmed förlora konkurrensfördelar. Valmöjligheten att aktivera eller kostnadsföra utgifterna medför att företagsledningen kan påverka resultatet genom att ändra förhållandet år för år. Tolkningsmöjligheten av regelverket medför att företagsledningen kan påverka resultatet för att gynna sig själva (Deegan & Unerman, 2011). Utöver detta påverkas även transparensen av redovisningen då företag inte är konsekventa eller jämförbara i sina finansiella rapporteringar.

1.3 Syfte och frågeställning

Studiens övergripande syfte är att undersöka förekomsten, och i sådana fall, omfattningen av resultatmanipulation avseende utgifter för forskning och utveckling i noterade bolag i Sverige. Undersökningen beträffande förekomsten av denna form av manipulering sker genom att studera huruvida korrelation föreligger mellan bolagens prestation och graden av aktivering respektive skuldsättningsgrad och andelen utgifter som aktiveras. Dessa korrelationer skulle vara en indikation på att fenomenet förekommer på Stockholmsbörsen. Detta syfte ämnas uppnås med en kvantitativ metod. Detta syfte resulterar i den nedanstående frågeställningen:

- *Använder noterade företag valet mellan aktivering och kostnadsföring av FoU kostnader för att manipulera sina finansiella resultat?*

1.4 Avgränsningar

Utifrån studiens frågeställning kan en avgränsning beträffande studiens fokus utrönas, nämligen utgifter för forskning och utveckling. Således begränsas studiens omfattning till att endast inkludera resultatmanipulation genom just forskning och utveckling, trots det faktum att resultatmanipulering tillika skulle kunna förekomma i andra former. Studien begränsas ytterligare i form av urvalet vilket ligger till grund för undersökningen, endast noterade svenska bolag som redovisar i enlighet med IFRS. Följaktligen bolag vars aktier är upptagna till handel på Nasdaq Stockholm.

Vidare begränsas urvalet ytterligare då endast bolag vilka redovisat utgifter för forskning och utveckling alla år under perioden 2017 - 2019 inkluderas. Detta då nämnd tidsperiod är åren som studien ämnar undersöka. Perioden 2020–2022 exkluderades på grund av den globala ekonomiska påverkan som Covid-19 viruset har haft på nationell och global ekonomi.

1.5 Målgrupp

Studien avser att tillföra värde för noterade företag, dess intressenter eller de personer som besitter intresse av redovisning, ekonomi och noterade bolag. För att ta del av innehållet rekommenderas läsaren bistå kunskap inom företagsekonomi och redovisning. Studien behandlar ämnen inom resultatmanipulation, redovisning av immateriella tillgångar IAS 38, forskning och utveckling samt bolagsstyrning.

2 Referensram

Referensensramen presenterar aktuella regelverk och teoretisk litteratur som utgör underliggande teorier för arbetet. Dessa är grundläggande i syfte om att förstå och utforma studiens syfte att undersöka resultatmanipulation med hänsyn till FoU. I referensramen presenteras även hypotesformuleringen för studien.

2.1 Aktuella regelverk

Då svenska börsnoterade bolag utgör urvalet för denna studie blir en redogörelse av aktuella regleringar relevant. Emellertid är inte alla börsnoterade svenska bolag av intresse, endast de som har aktier upptagna till handel på Nasdaq Stockholm. Det vill säga bolag med aktier noterade på reglerade marknader. Vilket följaktligen innebär bolag som enligt EU-förordningen från 2002 (Förordning (EG) nr 1606/2002 om internationella redovisningsstandarder, 2002), måste redovisa i enlighet med IFRS-standarder. Därav följer nedan en översiktlig genomgång av de regleringar som är relevanta med hänsyn till studiens fokus.

2.1.1 Immateriella tillgångar – (IAS 38)

För att en resurs ska klassificeras som en tillgång i enlighet med IAS 38 måste företag inneha kontrollen över resursen i fråga, vilket dessutom ska vara påföljden av en inträffad händelse. Därtill ska denna resurs även förväntas generera framtida ekonomiska fördelar. Vad gäller immateriella tillgångar lyder definitionen, enligt IAS 38, ”identifierbar, icke-monetär tillgång utan fysisk form”. Skälet till att tillgången ska vara identifierbar är enligt tionde punkten i standarden för att särskilja denna från goodwill. Vidare anses en tillgång vara identifierbar enligt den tolfte punkten i standarden då den är avskiljbar, vilket per definition innebär att det ska vara möjligt att avyttra, överföra, hyra, licensiera den. Alternativt kan tillgången grunda sig i antingen avtal eller någon form av juridisk rättighet (IAS 38).

Vidare krävs, utöver att definitionen för en immateriell tillgång är uppfylld, även att ett antal kriterier är uppfyllda för att kunna redovisa en immateriell tillgång i enlighet med IAS 38. De tidigare nämnda ekonomiska fördelarna, vilka ska kunna förväntas för att given resurs överhuvudtaget ska definieras som en immateriell tillgång, ska sannolikt tillfalla bolaget. Därtill ska anskaffningsvärdet för given tillgång tillförlitlig kunna beräknas. Ytterligare görs även en distinktion mellan förvärvade immateriella tillgångar samt internt upparbetade sådana. Tillgångar som förvärvats, antingen separat eller i kombination med andra tillgångar i ett förvärv anses uppfylla såväl definitionen som kriterierna för att redovisas, vilka ställs upp i IAS 38, i högre utsträckning än de motsvarande internt upparbetade. De senare ska vara mer komplicerade att identifiera tillika fastställa ett tillförlitligt anskaffningsvärde (IAS 38).

2.1.2 Forskning och utveckling

Vad gäller internt upparbetade immateriella tillgångar, som enligt ovan i relation till förvärvade sådana i mindre utsträckning uppfyller definitionen samt kriterierna, sker ytterligare en distinktion. För att fastställa huruvida tillgången i fråga uppnår kriterierna för att redovisas i balansräkningen ska bolag dela upp denna i två faser, en avseende forskning samt en avseende utveckling (IAS 38). I det fall en sådan uppdelning inte är möjlig ska alla utgifter hänföras till forskningsfas. Immateriella tillgångar i denna fas anses inte utgöra någon redovisningsbar tillgång och således ska en kostnadsföring ske då utgifter för dessa uppkommer. Detta då företag inte kan påvisa existensen av en immateriell tillgång, vilken sannolikt lär frambringa ekonomiska fördelar i framtiden i denna fas (IAS 38).

Beträffande den påföljande utvecklingsfasen anses detta emellertid inte utgöra någon svårighet. Dock uppkommer en rad andra förutsättningar för att kunna redovisa en tillgång i denna fas (IAS 38). Förutom en tillförlitlig beräkning av utgifter vilka kan hänföras till given immateriell tillgång, för att erhålla ett anskaffningsvärde, krävs ytterligare ett antal förutsättningar i denna fas. Dessa berör huruvida bolaget innehar den tekniska möjligheten som krävs för färdigställandet av tillgången, vilket även måste vara bolagets avsikt, oavsett om det är för användning eller försäljning. Vidare ska bolaget även besitta förutsättningarna som krävs för användning alternativt försäljning av tillgången. Således bör bolag inneha resurser som krävs

för såväl färdigställandet av utvecklingsfasen som användning eller försäljning av den färdigställda tillgången. Slutligen bör företag påvisa på vilket sätt given tillgång sannolikt kommer frambringa ekonomiska fördelar i framtiden (IAS 38).

Summeringen blir således att internt upparbetade immateriella tillgångar i högre utsträckning kostnadsförs, i jämförelse med förvärvade sådana. I det fall dessa utgifter härrör från en utvecklingsfas, med hänsyn till förutsättningarna som krävs, får sådan upparbetning kan redovisas i balansräkningen som en tillgång. Vidare ska anskaffningsvärdet för denna tillgång fastställas till summan av alla, för tillgången, hänförliga direkta utgifter vilka krävts för *skapandet*, *framställning* samt *färdigställande* (IAS 38).

2.2 Resultatmanipulering

Resultatmanipulering eller earnings management, är ett samlingsbegrepp där företagsledningen påverkar eller direkt manipulerar resultatet i relation till verkliga värden och därmed vilseleder dess verkliga ekonomiska prestation (Bao & Bao, 2004). Vidare återfinns ytterligare definitioner på samlingsbegreppet i diskursen. Exempelvis menar Schipper (1989) att innebörden av resultatmanipulering är påverkan av processerna avseende finansiell rapportering med avsikt att tillfredsställa egenintressen. Därtill är subjektivitet i bedömningen av finansiell rapportering samt strukturen på transaktionerna och därigenom justera rapporterna avsiktligen ännu en av definitionerna. Avsikten med detta förklaras vara att missleda intressenterna beträffande verklig ekonomisk prestation alternativt för påverkan på utfallen av avtal vilka beror på värdena som redovisas (Healy & Wahlen, 1999). Översiktligt förklaras fenomenet emellertid innebära manipulation av företagsledning via implementering av diverse redovisningsmetoder med syfte att få resultaten mer önskvärda (Beneish, 2001).

Litteratur kunde tidigt identifiera resultatmanipulering och påverkan i de finansiella rapporterna. De underliggande orsakerna bakom tillkomsten påstås vara flera, exempelvis strävan efter inverkan på uppfattningen aktiemarknaden har alternativt att påverka ersättningen till ledningen (Healy & Wahlen, 1999). Uppkomsten av problematiken kring

resultatmanipulering identifierades som flexibilitet inom redovisningsstandarder (Copeland, 1968). Resultatmanipulering är ur externt perspektiv ansett som ett negativt begrepp då det tenderar att orsaka negativa trender på aktiekurser för företag (Healy & Wahlen, 1999). På andra sidan finns studier som påvisar att resultatmanipulering har positiva tenders då det återspeglar vinsters verkliga värde genom en förbättrad information (Jiraporn, Miller, Yoon, & Kim, 2008). Det verkliga värdet illustreras genom specifik information om förväntade realiserbara eller förväntade resultat som annars inte kan illustreras (Jiraporn, Miller, Yoon, & Kim, 2008; Chen, 2013). Specifikt redogörs för ett antal former av resultatmanipulation, exempel på dessa är ”income smoothing”, ”big bath” samt ”cookie jar-accounting” (Healy & Wahlen, 1999).

Då företagets prestation är viktig, både för interna och externa intresenter, har företagsledningen ofta stor press att möta höga förväntingar och finansiella mål. Företagsledningar har ofta prestationsbaserade avtal för att öka incitmaenten, eller minska kritiken, att möta intressenters mål (Dechow, Sloan, & Sweeney, 1996). Därigenom skapas även incitmanet att förbättra resultatet i syfte om att uppnå uppsatta mål genom resultatmanipulering (Healy, 1985). Mohanram (2003) menar att det även finns två skäl till att påverka resultatet negativt. Företagsledningen kan redan ha nått sina mål och har därmed incitament till att sänka resultatet för i år, för att enkalre nå målen nästa år, eller att företagetsledningen inte nått sina mål och vill sänka resultat i år för att förenkla målen nästkommande perioder. Att redovisa ett sämre resultat under en period där ett negativt resultat säkerligen kommer att redovisas är en vanligt förekommande akt av resultatmanipulation som benämns som Big Bath Accounting (Mohanram, 2003). Trots att litteraturen påvisar att incitmentsystem tenderar att öka företagsledningens incitmaent att använda sig av resultamanipulation används prestationsbaserade incitamentssytem i stor utrsträckning (Healy, 1985; Dechow & Sloan, 1991; Mohanram, 2003). Likväl med hänsyn till denna studie samt formen av resultatmanipulering som är aktuell inom ramen för denna följer en mer utförlig redogörelse för ”income smoothing”, även benämnt resultatutjämning, nedan.

2.3.1. Resultatutjämning

Resultatutjämning är en av de vanligaste handlingarna av resultamanipulation som företag nyttjar (Graham, Campbell, & Rajgopal, 2005). Chen (2013) menar att resultatujämning är en vanlig tendens inom resultatmanipulation som är positiv för intressenter. Resultatujämning kan minska osäkerheten för investerare då företags finansiella rapporter blir mindre volatila och därmed mindre osäkra ur marknadens perspektiv. Resultatutjämning förflyttar positiva och negativa balanser i de finansiella rapporterna mellan de redovisade perioderna i syfte om att ge ett mer stabilt intryck och förutsägbara resultat (Copeland, 1968). Investerare och andra intressenter värdesätter förutsägbarhet och resultatutjämning påverkar därmed investerares syn på företaget, därmed ökar även företagets incitament att nyttja resultatutjämning (Graham, Campbell, & Rajgopal, 2005). Resultatutjämning kan även ske av skattemässiga eller politiska skäl (Coppens & Peek, 2005).

Koch (1981) menar exempelvis att det föreligger en avvägning mellan resultatet per aktie och volatiliteten med densamma. Således förefaller sannolikheten för manipulering vara högre då kostnaden är låg, följaktligen då resultat per aktie inte sjunker. Noterbart är att även då kostnaden tycks vara hög så föreligger betydande motivation till resultatutjämning, det är endast omfattningen enligt vilken utjämningen sker som påverkas. Ytterligare förklarar Trueman och Titman (1988) att motivet till ledningens beslut om resultatutjämning grundar sig i en vilja att i synnerhet få det rapporterade resultatet jämnt, vilket ämnar sänka intressenternas uppfattning om variansen i företagets underliggande ekonomiska intäkter

2.3 Underliggande teorier

I diskursen rörande resultatmanipulation förklaras uppkomsten till stor del i enlighet med positiv redovisningsteori samt principal-agentteorin. Gemensamt för teorierna är beskrivningen av relationen mellan aktieägare och företagsledningar, samt svårigheterna denna innefattar. Nedan följer en översiktlig redogörelse för de centrala delarna i respektive teori.

2.2.1. Principal-agentteorin /agentteorin

Ronen och Yaari (2008) betonar att resultatmanipulering beror till stor del på grund av agentproblemet då externa intressenters och företagsledningens intressen skiljer sig. Förhållandet mellan aktieägare och företagsledning, vilka i enlighet med teorin är betecknade principal samt agent, är centralt inom principal-agentteorin. Ursprunget till detta förhållande är avskiljandet av ledningen från ägandet i företag. I enlighet med teorin delegeras beslutsfattandet från ägare till ledning, följaktligen från principal till agent. Under förutsättningen att dessa parter strävar efter att maximera den egna nyttan, blir påföljden att agenten kan förväntas agera med opportunism på bekostnaden av principalen. Således råder inkongruens mellan intressen för de båda parterna (Jensen & Meckling, 1976).

Därtill antas även förhållandet mellan ägare och ledning påverkas av informationsasymmetri, vilket grundar sig i gapet mellan de två parternas information. Dessutom förklaras riskpreferensen för de olika parter skilja sig, vilket följaktligen innebär att ägarnas och ledningens föredragna handling i diverse situationer tillika skiljer sig (Eisenhardt, 1989). Således förefaller förhållandet mellan principal och agent inkludera såväl problematik som komplexitet, vilket teorin emellertid ämnar åtgärda.

Dechow, Sloan och Sweeney (1996) menar att det är viktigt att motverka problematiken som principal-agentteorin skapar. För att motverka problematiken krävs en ökad redovisningstillsyn och bolagsstyrning som därigenom ger ökad insyn och transparens mellan interna företagsledningen och externa intressenter. Flertal studier har genomförts under senare ur hur ägarstrukturen påverkar och är kopplad till företagets resultat. Genom kontroll och sammankoppling av intressen minskas problematiken, och ägarstrukturen betonas därmed som en viktig aspekt (Shleifer & Vishny, 1997). Utgifterna för att motverka problematiken vilka innefattar utgifter för såväl övervakning, enligt ovan, som incitamentskapande för att motverka målinkongruens är inom teorin benämnda agentkostnader (Jensen & Meckling, 1976). Specifikt kan incitament för ökad målkongruens exempelvis innebära belöningssystem kopplade till, för ägare, relevanta mått (Artsberg, 2005). Även ersättning bestående av aktier i företaget skulle kunna vara en åtgärd för motverkan av målinkongruens (Jensen M. C., 1993).

I redovisningskontext skulle sådant som kräver bedömning av ledning innebära svårighet, nämligen poster i redovisning vilka kan influeras av subjektivitet, i synnerhet med hänsyn till antagandet om informationsasymmetri (Ramanna & Watts, 2012). Detta då bekräftelse av det värde som ledningen bedömer föreligga i en given situation inte kan erhållas utan svårighet. Således är detta en form av möjliggörande för opportunismen, vilken i enlighet med teorin kan väntas av ledningen (Ramanna & Watts, 2012). Det finns även en underliggande problametik kring ägandeförhållande i form av utomstående ägares andelar. Majoritetsägare kan i högre grad använda sin position för att öka incitamenten eller sätta krav mot företaget och dess prestation till skillnad mot en minoritetsägare (Jensen & Meckling, 1976). I relation till agensteorin menar Jensen och Meckling (1976) att ägarstrukturen påverkar företagets prioriteringar att agera i aktieägares intressen. Senare studier har även undersökt ägandestrukturens påverkan och relation till resultatmanipulering. Studierna baseras på Jensen och Meckling (1976) påvisade av att ett stort ägandeskap minskar tendenser för resultatmanipulering då företagets intressen närmar sig intressenternas, i form av aktieägarens. Dock finns det mer nyligen daterade studier som påvisar det motsatta, ett positivt samband mellan resultatmanipulering och högre ägandeskap (Bergstresser & Philippon, 2006). Familjeföretag är dock undantaget från ett generellt sett positivt samband mellan resultatmanipulering och stort ägandeskap (Gilson & Gordon, 2003).

2.2.2. Positiva redovisningsteorin

Den positiva redovisningsteorin syftar till att redogöra för de underliggande motiven till en företagslednings olika beslut i redovisningen och därtill också förutsäga dessa beslut i en given situation. Vidare är den positiva redovisningsteorin en beskrivande teori samt en påbyggnad av principal-agentteori. Förutsättningarna för denna teori är även här, i likhet med principal-agentteorin, ett informationsgap mellan de olika parterna samt även antagandet om parternas strävan efter nyttomaximering (Deegan & Unerman, 2008). Den vanligaste teorin inom litteraturen som förklarar företagsledningens incitament till olika redovisningsval är positiv redovisningsteori (Collin, Tagesson, Andersson, Cato, & Hansson, 2009). Flertalet tidigare studier har använt positiv redovisningsteori för att förklara resultatmanipulering (Leuz, Nanda, & Wyscocki, 2003; Guan, Pourjalali, Sengupta, & Teruya, 2005).

Dessutom förutsätter positiv redovisningsteori antingen ett effektivitetsperspektiv eller ett perspektiv grundat i opportunism. Under förutsättning att det tidigare perspektivet råder förväntas följaktligen en företagsledning agera på samt tillämpa redovisningsmetoder baserat på effektivitet och således objektivitet. Företagsledningen strävar i denna situation efter den mest effektiva återspeglingen av den verkliga prestationen. Motsvarande förväntningar vid ett antagande om opportunism innebär däremot att företagsledningen väntas sträva och agera efter att maximera egennyttan (Watts & Zimmerman , 1986).

Ytterligare är tre av hypoteserna, vilka är de mest förekommande i tester inom ramen för den positiva redovisningsteorin, centrala. Dessa inkluderar hypoteserna beträffande skuldsättningsgraden, belöningssystemet samt politisk påverkan. Därtill skulle hypoteserna kunna implementeras i såväl kombinationer som enskilt. Gemensamt för de olika hypoteserna är att de avser determinera en företagslednings beslut i givna redovisningsfrågor (Watts & Zimmermann, 1990). Beträffande skuldsättningsgrad antas en positiv korrelation föreligga, således förväntas sannolikheten för beslut från företagsledningen med vinstökande avsikter stiga desto mer skuldsatt företaget i fråga är. Detsamma gäller likaså för företag vilka tillämpar belöningssystem, även här förväntas beslut i redovisningen från företagsledningen vara baserade på att öka vinsten. Vad gäller den politiska inverkan antas däremot ett motsatt scenario, ju högre inverkan är politiskt förväntas sannolikheten för företagsledningen att tillämpa redovisningsmetoder i vinstminskande syfte öka. Därtill förklaras även storleken på företaget i denna situation utgöra en betydelsefull variabel, vilket följaktligen innebär att effekten av den politiska inverkan är mer betydande för stora företag (Watts & Zimmerman , 1986).

2.4 Litteraturgenomgång

Forskningen gjord inom området resultatmanipulering i allmänhet är extensiv. Emellertid förefaller studier avseende forskning och utveckling i denna kontext inte förekomma lika frekvent, i jämförelse med exempelvis nedskrivningar av goodwill. Murphy & Zimmermann (1993) menar dock att forskning och utveckling skulle kunna utnyttjas för manipulation,

baserat på den godtyckliga inställningen företagsledningen påstås ha beträffande dessa utgifter. Förvisso diskuteras här forskning och utveckling i samband med byten av verkställande direktör, således berörs big bath.

Ytterligare studier finner även att tillväxt avseende utgifterna för FoU avtar under verkställande direktörers avslutande år, utgifterna förklaras bli uppskjutna då dessa återigen ökar när en ny verkställande direktör tillsätts. Företeelsen förklaras dock kunna motverkas via innehav av aktier (Dechow & Sloan, 1991). Därtill kan tilläggas att ett positivt samband mellan ändringar i ersättning till verkställande direktör samt förändringar i utgifterna för forskning och utveckling har noterats (Cheng, 2004). Baber et al. (1991) menar att investeringarna i FoU till stor del beror på ledningen samt uppfattningen de har avseende utgifternas påverkan på resultat.

Vidare noteras att även studier tänkta att studera pålitligheten avseende aktiverade utgifter för forskning och utveckling genom frekvensen av nedskrivningar efterföljande år erhållit resultat som varit i linje med resultatmanipulering. I de fall nedskrivningar har skett har aktiveringen ansetts vara opålitlig ursprungligen, därtill har observerats att nedskrivningarna även blivit senarelagda i enlighet med såväl big bath som resultatutjämning. Emellertid förefaller sannolikheten för manipulering sjunka vid bättre övervakning, i form av exempelvis revision utförd av de fyra större bolagen (Yang, 2019).

Det förekommer även ett flertal ytterligare studier vilka observerat resultatmanipulation i form av resultatutjämning avseende utgifterna för forskning och utveckling. En undersökning, vilken studerade italienska börsbolag, observerade en korrelation avseende företagens räntabilitet och andelen aktiverade FoU-utgifter. Företagen som påvisade god lönsamhet, höga räntabilitetsmått, kostnadsförde utgifterna i större utsträckning. Det motsatta gällde bolagen som uppvisade sämre lönsamhet, följaktligen innebar låg räntabilitet att sannolikheten för aktivering av utgifterna var större (Markarian, Pozza, & Prencipe, 2008). Detta fenomen har även observerats i en annan studie vilken undersökte franska börsbolag, även här var resultaten sammanhängande med resonemanget att utgifter för forskning och utveckling utnyttjas med resultatutjämnande motiv (Triki-Damak & Halioui, 2013). Tillika observerades detta även av

Baber & Haggard (1987) vilka menade att utgifterna förefaller ligga till grund för anpassning av ledningen med det ovan nämnda motivet.

Dessutom bör även tilläggas att detta inte förefaller vara specifikt för europeiska bolag då motsvarande resultat även erhållits av studier utförda i Sydkorea. Följaktligen uppfattades även noterade sydkoreanska bolag aktivera en lägre andel av utgifterna vid bättre prestationer (Cheung, Hur, & Park, 2019). Resultatet av en undersökning av kanadensiska bolag påvisade likaledes en minskad sannolikhet för aktivering av utgifter för bolagen som uppvisar högre lönsamhet i form av räntabilitet på eget kapital. Detsamma gällde även större bolag, vilket är i linje med hypotesen om den politiska påverkan inom positiv redovisningsteori. Därtill observerades även ett positivt samband mellan skuldsättningsgrad och aktivering, där sannolikheten för aktivering ökade desto högre skuldsättningsgraden var (Landry & Callimaci, 2003). Vidare noteras den positiva korrelation som förklaras föreligga mellan skuldsättningsgraden och andelen aktiverade utgifter för forskning och utveckling även i ett flertal andra studier (Dhaliwal, 1980; Daley & Vigeland, 1982; Guidara & Boujelbene, 2014). Därtill är sambandet skuldsättningsgrad och aktivering ett förväntat resultat i enlighet med en av de tre hypoteserna som diskuteras i den positiva redovisningsteorin.

Emellertid erhöll en studie av noterade tyska samt ryska bolag vissa geografiska skillnader. Resultatet påvisade alltjämt resultatmanipulering i någon form avseende utgifterna för forskning och utveckling, endast de underliggande incitamenten som skiljde sig åt. Gällande de ryska bolagen observerades, likt ovan, ett positivt samband mellan skuldsättningsgrad och andelen aktiverade utgifter. Detta förklarades grunda sig i viljan att undvika brytandet av restriktiva skuldkovenanter, genom manipulering ämnad att öka resultatet. Beträffande de tyska bolagen i studien noterades däremot sambandet mellan prestation och aktivering. I dessa bolag kostandsfördes utgifterna direkt vid bättre resultat samt det motsatta då resultatet varit sämre (Garanina, Nikulin , & Frangulantc, 2016). Således skedde resultatmanipulering i linje med resultatjämning avseende de tyska bolagen samt i enlighet med hypotesen om skuldsättningsgrad vad gäller de ryska.

Vidare bör även nämnas att kritik även förekommer i diskursen. Beneish (2001) menar exempelvis att såväl litteratur som evidens för resultatmanipulation förefaller tunt. Detta i synnerhet beträffande manipulering med syfte att försämra resultatet. Därtill har Guidara och Boujelbene (2014), vilka visserligen observerat ett samband mellan skuldsättningsgrad och andelen aktiverade utgifter som nämnts ovan, ej funnit bevis för resultatutjämning bland franska noterade bolag. Vilket följaktligen står i kontrast med resultaten Triki-Damak och Halioui (2013) erhållit i sin undersökning av franska bolag. Dessutom påvisas i ytterligare en studie avseende noterade tyska bolag belägg för att manipulering med syfte att antingen försämra resultatet eller undvika förluster föranleder andelen utgifter som aktiveras. Emellertid förklaras andelen som aktiveras utgöra den framtida ekonomiska fördelar, vilket följaktligen innebär att redovisningsreglerna följs (Zicke, 2014).

Sammantaget fastställs att litteratur gällande resultatmanipulation övergripande är mycket omfattande. Detta är även fallet beträffande utgifter för forskning och utveckling i detta sammanhang. Emellertid förefaller det inte vara lika utforskat som andra poster som förklaras utnyttjas med resultatmanipulering som syfte, exempelvis goodwillnedskrivningar. Likväl förefaller enighet i frågan avseende resultatmanipulering genom utgifter för forskning och utveckling inte föreligga trots extensiv litteratur. Därtill har inga likartade studier, som de som diskuterats, vilka avsett undersöka svenska bolag återfunnits. Litteraturen i den här kontexten avseende svenska marknaden har således varit mycket begränsad. Detta i kombination med diskrepansen som enligt tidigare studier föreligger mellan geografiska marknader medför ytterligare intresse för denna studie.

2.5 Formulering av hypoteser

I de tidigare avsnitten beträffande underliggande teori, redogörs för problematik i form av informationsasymmetrier i förhållandet ledningen och ägarna emellan (Jensen & Meckling, 1976; Eisenhardt, 1989; Deegan & Unerman, 2008). Därtill förklaras inkongruensen vilken råder mellan intressena för de olika parterna medföra vidare svårighet, särskilt givet ledningens beteende vilket övergripande antas grundas i opportunism (Jensen & Meckling, 1976). Antagandet medför följaktligen att möjligheten för tillämpning av diverse metoder avseende

redovisningen, med underliggande opportunistisk motivation, finns för företagsledningar (Artsberg, 2005). Den positiva redovisningsteorin innehåller likartade förmodanden vilka syftar redogöra för företagsledningars utvalda metoder av redovisning. De olika antagandena har opportunism som utgångspunkt alternativt effektivitet, där det senare antagandet innebär effektiv återspegling av ekonomisk prestation (Watts & Zimmerman , 1986). Ledningens förväntade beteende, grundat i opportunism, möjliggörs i redovisning särskilt avseende posterna där subjektivitet i form av bedömning krävs. Dessutom medför de informationsasymmetrier, vilka förutsätts, råder ännu mer komplexitet med hänsyn till posternas subjektiva karaktärer, då dessa är baserade på bedömanden av ledning kan bekräftelse på värdena inte erhållas utan svårighet (Ramanna & Watts, 2012).

Denna opportunism och benägenheten till manipulation som härletts därifrån observeras även i litteraturen. Flertalet undersökningar, som nämnts ovan, fann ett samband mellan företagens prestation samt andelen aktiverade utgifter för forskning och utveckling, således resultatutjämnande manipulering (Baber & Haggard, 1987; Markarian, Pozza, & Prencipe, 2008; Triki-Damak & Halioui, 2013; Landry & Callimaci, 2003; Cheung, Hur, & Park, 2019). Därtill har flertalet studier tillika noterat ett positivt samband mellan företagens skuldsättningsgrad samt andelen aktiverade utgifter, således är bolag med högre andel skulder mer benägna att aktivera dessa utgifter (Landry & Callimaci, 2003; Guidara & Boujelbene, 2014; Garanina, Nikulin , & Frangulantc, 2016). Vilket är i linje med resultatförbättrande manipulation. Emellertid förefaller återigen frekvensen undersökningar av detta fenomen vara ytterst begränsad vad gäller den svenska marknaden. Vilket följaktligen resulterar i ett intresse avseende förekomsten av manipulering i denna form i Sverige.

Sammanfattningen är således att såväl underliggande teori som studierna som gjorts inom området resulterar i intresset för vidare forskning avseende förekomsten av detta fenomen. Den begränsade omfattningen av forskning avseende fenomenet utförd bland svenska noterade bolag leder till ytterligare motivation samt är den bakomliggande orsaken till studiens val av avgränsning. Därtill är utgifter för forskning och utveckling jämförelsevis inte utforskat i samma utsträckning i detta sammanhang, vilket förklarar fokuset på denna post. Studiens övergripande avsikt är således att undersöka förekomsten av resultatmanipulering i form av

inkomstförbättringar samt resultatutjämning. Indikationer vilka kan tyda på existensen av denna form av manipulation skulle vara antingen ett statistiskt signifikant negativt samband avseende resultatutjämning respektive ett positivt samband beträffande inkomstförbättring, vilket även tydliggörs av tidigare studier inom ämnet (Garanina, Nikulin , & Frangulantc, 2016; Markarian, Pozza, & Prencipe, 2008).

Studien förväntar sig identifiera ett negativt samband mellan aktivering av forskning och utvecklingskostnader och förändring i företagens prestation. Detta då tidigare forskning visar att företag har möjlighet att påverka den bedömning som IAS 38 utelämnar. Ett antal studier vilka forskat i andra regioner och sammanhang har påvisat sambandet vilket därmed ger studien underlag att förvänta sig ett negativt samband i hypotesen beträffande prestation. Detsamma gäller även hypotesen berörande skuldsättningsgraden, där ett positivt samband förväntas upphittas. Innebörden av dessa korrelationer skulle vara bolag aktiverar utgifter för forskning och utveckling i större utsträckning för att jämna ut resultat vid sämre prestation, samt kostnadsför dessa vid bättre. Vad gäller det senare sambandet är innebörden av ett sådant konstaterande att ju mer skulder ett bolag har desto högre benägenhet att aktivera utgifterna. Således resulterar detta i de två nedanstående hypoteserna vilka studien avser testa:

Nollhypotes 1: *Existerar ingen negativ korrelation mellan företagets förändring i prestation samt aktivering av utgifter för FoU.*

Hypotes 1: *En negativ korrelation existerar mellan företagets förändring i prestation samt aktivering av utgifter för FoU.*

Nollhypotes 2: *Existerar ingen positiv korrelation mellan företagets skuldsättningsgrad samt aktivering av utgifter för FoU.*

Hypotes 2: *En positiv korrelation existerar mellan företagets skuldsättningsgrad samt aktivering av utgifter för FoU.*

3 Metod

I metodkapitlet kommer studiens tillvägagångssätt och metod presenteras. Här följs studiens val av ansats, datainsamlingsmetod, urval samt kvalitetssäkring. För att besvara forskningsfrågan kommer hypoteserna testas genom de variabler och statistiska modeller som kommer presentas i kapitlet

3.1 Studiens ansats

Studien utgår från en deduktiv ansats då den syftar till att bidra och förstärka tidigare teorier samt närliggande forskning (Bell, Bryman, & Harley, 2019). Studiens ämne har snarliggande forskning och teorier som kan utgöra en validerar grund för att testa uppsatsens syfte. Att utgå från tidigare forskning medför reliabilitet och trovärdighet då det deduktiva metodvalet väljer antaganden som kan jämföras med tidigare teorier och hypoteser. Då det finns kopplingar till tidigare studier samt liknande forskning i andra geografiska platser vid tidigare tidpunkter kan en deduktiv ansats anses rimlig. Då denna uppsats syftar till att analysera ett utfall från tidigare teoretiska ramverk kan den metoden uteslutande anses deduktiv (Bell, Bryman, & Harley, 2019).

3.2 Datainsamling

En kvantitativ metod används i rapporten då den primära datan som skall utgöra rapportens grund är kvantitativ och tillgänglig genom finansiella rapporter. Rapportens frågeställning är objektivt utformad till företags ställningstagande till aktivering eller kostnadsföring av FoU kostnader vilket är åtkomlig genom databaser. Därav anser en kvantitativ metod mer rimlig och trovärdig än en kvantitativ metod. Kvantitativa metoder är användbara då den eftersökta datan är kvantifierbar och objektiv (Bell, Bryman, & Harley, 2019). Finansiella rapporter är hårt reglerade och övervakade av revisionsfirmor samt myndigheter, därmed objektivt granskad och säkerställd. Offentligt tillgänglig information kan även granskas och verifieras.

Studien utgör börsnoterade företag som varit upptagna för handel mellan åren 2017–2019. Detta då coronapandemin har uteslutits ur urvalet. Emellertid har även data för räkenskapsåret

2016 inhämtats då ett antal av studiens variabler krävts föregående räkenskapsårs data vid uträkning Ytterligare orsaker till att studien ämnar undersöka en treårsperiod är det faktum att den manuella inhämtningen av data är tidskrävande och tidsbegränsningen för denna studie ej tillåter större urval, utöver detta är även tidsperioden i enlighet med utformningen av tidigare studier inom området (Markarian, Pozza, & Prencipe, 2008; Landry & Callimaci, 2003). Den data som legat till grund för FoU utgifter har hämtats från företags årsredovisningar medan den finansiella datan hämtats från S&P CapitalIQ. Studien har använt programvaror som biståtts av Göteborg Universitet, såsom Excel och Stata. Vidare kan tilläggas att all data vilken krävts för att utföra studien inte varit möjlig att inhämta från CapitalIQ. Detta gäller information avseende andelen aktiverade utgifter för forskning och utveckling för givet räkenskapsår. Då denna information inte behöver redovisas i separata poster i de finansiella rapporterna förefaller dessa siffror i högre grad redogöras i noterna. Således har manuell inhämtning legat till grund för data beträffande aktivering av utvecklingskostnader. Retriever Business har nyttjats för att inhämta de finansiella rapporterna för bolagen vilka utgjort studiens urval. Summeringen är därmed att cirka 600 finansiella rapporter granskats manuellt för inhämtningen av denna data.

3.2.1 Primärdata

Primärdata som används i rapporten är kvantitativ. Då företaget är svenska och börsnoterade finns företagens finansiella rapporten är tillgängliga offentligt och kommer uthämtas ifrån Capital IQ. Då det är börsnoterade företag är datan att anse objektiv vid publicering då tillsynen från myndigheter och granskningen från objektiva revisionsföretag granskat datan. Finansiella rapporterna som ligger till grund är i hög grad standardiserad och utgör därmed låg förmåga att tolkas eller ändras mellan företag.

3.2.2 Sekundärdata

Sekundärdata som använts har bestått av tidigare forskning och litteratur samt tillhörande dokument till de finansiella rapporter som utgjort den primära datan för rapporten. De artiklar och rapporter, utöver företagens finansiella rapporter, har hämtats ifrån Google Scholar eller Göteborgs universitetsbibliotek och databas.

3.3 Studiens urval och bortfall

Studiens omfattning har begränsats till den svenska marknaden, således har endast noterade svenska bolag varit av intresse inom ramen för denna studie. Vidare har ytterligare begränsningar utgjorts av studiens utvalda tidsperiod, nämligen räkenskapsåren 2017 till 2019. Utöver detta har omfattningen ytterligare begränsats till att endast inkludera bolag vilka har aktier noterade på Nasdaq Stockholm. Denna begränsning grundar sig i det faktum att bolagen vilka har aktier noterade på övriga handelsplatser inte berörs av kravet på redovisning i enlighet med IFRS. Därtill kan tilläggas att initialt skulle urvalet även innefatta bolag noterade på NGM då även dessa har ovan nämnda krav på redovisning i enlighet med IFRS. Emellertid var antalet bolag samt storleken på dessa av sådan karaktär att bolagen noterade på Nasdaq Stockholm uppfattades vara tillräckligt för att fullgöra undersökningen.

CapitalIQ användes som databas för datainhämtningen, där första kriteriet som tillämpades var att bolagen haft Nasdaq Stockholm som primär handelsplats under vald tidsperiod. Detta resulterade i 664 bolag, därefter tillämpades ett andra kriterium beträffande utgifter för forskning och utveckling. Följaktligen exkluderades de bolag vilka inte redovisat utgifter för forskning och utveckling för varje givet räkenskapsår under den avsedda tidsperioden. Detta resulterade i ett slutgiltigt urval om 149 bolag.

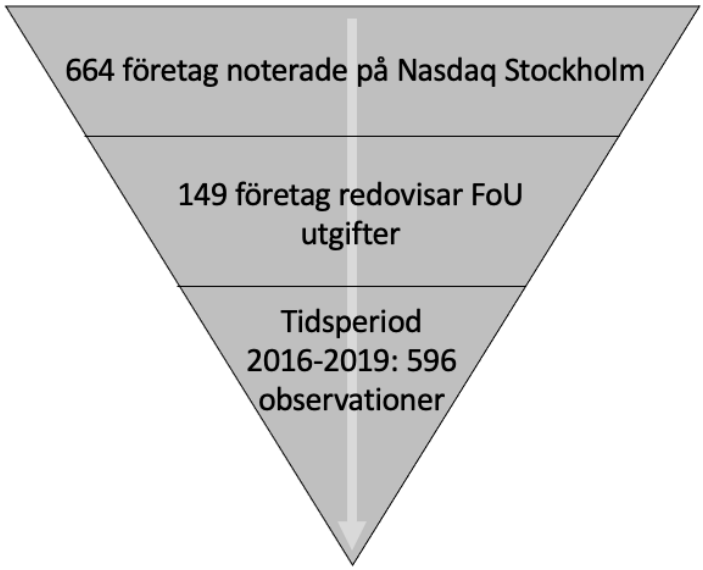

Bilaga 1: Urval för datainmatning

Därefter behövde ytterligare data inhämtas vilken, som ovan nämnt, inte var möjlig att erhålla från databasen CapitalIQ. Detta gällde siffror avseende aktiverade utgifter för forskning och utveckling, avsaknaden av denna information i CapitalIQ ledde till att en manuell inhämtning från bolagens finansiella rapporter var nödvändig. Då studiens avsedda tidsperiod är 2016 till 2019 innebar detta att totalt 596 finansiella rapporter undersöktes. Summeringen blir således att urvalet ursprungligen bestod av 664 bolag, vilket är det antal bolag som haft aktier upptagna för handel på Nasdaq Stockholm under åren 2016 till 2019. Till följd av tillämpningen av kriteriet avseende utgifter för forskning och utveckling återfanns endast 149 bolag, således har bortfallet uppgått till 515 bolag totalt. Det slutliga urvalet om 149 bolag innebär givet studiens undersökta tidsperiod om fyra räkenskapsår att det totala antalet observationer uppgått till 596.

3.4 Reliabilitet och validitet

För att undvika risker och bristande kvalité genomgår studien kriterier om reliabilitet och validitet. Dessa är de mest använda måtten för kvalitét och kan på så vis öka och försäkra kvalitén i studien (Bell, Bryman, & Harley, 2019). Reliabiliteten kan analysera genom ett internt och externt perspektiv och försäkrar läsaren om att sekundära studier kan använda samma metod för att uppnå ett tillförlitligt liknande resultat. Hög reliabilitet indikerar stabilitet och likställande och kan därmed likställas med en hög grad av replikerbarhet i metoden.

Bell, Bryman & Harley (2019) nämner tre kriterier som skall vara uppfyllda; stabilitet, intern reliabilitet och interbedömarreliabilitet. Kriterierna menar att beräkningarna som görs inte ändras över tid, inte påverkas av vem som genomför metoden samt att datan skall vara objektiv samt ge en konsekvent tolkad bild av verkligheten. Då studien avser att använda beräkningsmodeller från tidigare objektiva och välrenommerade studier skall stabilitet och intern reliabilitet försäkras. Genom att genomgående tillämpa statistiskt försäkrade modeller tillsammans med objektiva data, hämtad från företags officiella årsredovisningar kan reliabiliteten försäkras i rapporten. Fel som kan tas i hänsyn är mänskliga fel vid datahantering samt beräkning. För att motverka detta görs stickprov samt kontrollerande beräkningar med hjälp av liknande statistiska modeller eller verktyg. Då studien görs enligt en tydlig disposition

och väl undersökta statistiska modeller bör reliabiliteten vara pålitlig i studien (Bell, Bryman, & Harley, 2019).

Validitet konfirmerar att studien mäter det den är menad att mäta (Golafshani, 2003). Äktheten av resultatet kan därmed likställas med validiteten av studien. Även intern och extern validitet kan granskas för att säkerställa kvalitén av studiens slutsats (Bell, Bryman, & Harley, 2019). Vid kvantitativa data avgörs validiteten i hur bra modellen som används undersöker det begrepp och syfte som skall undersökas i studien. Intern validiteten diskuterar orsaker och korrelationer mellan variabler i slutsatsen medan extern validitet beskriver forskningen kan generaliseras. Då studiens modeller avser att mäta resultatmanipulation kan vadliteten stärkas. Modellernas äldre härkomst och frekventa användning inom litteraturen stärker dess trovärdighet då det under längre perioder använts, förbättrats och därmed validerats. För att kontrollera resultaten har dock även kontrollavariabler utmätts under metoden för att säkerställa de statistiska testerna (Bell, Bryman, & Harley, 2019).

Den externa validiteten berör hur väl studien kan generaliseras, detta i en geografisk och litterär mening (Bell, Bryman, & Harley, 2019). Då studien är genomförd över en längre tidsperiod utan några extraordinära händelser då Covid-19 åren har exkluderats, kan tidsperioden anses generaliserbar. I litterär mening har tidigare studier genomfört, dock inte på den svenska marknaden. Genom att ta dessa i hänsyn, som kontrollvariabler och försäkrande forskning kvalitétssyfte kan validiteten säkerställas (Bell, Bryman, & Harley, 2019).

3.5 Variabler

I följande avsnitt diskuteras variablerna som tillämpats och möjliggjort de statistiska tester vilka varit nödvändiga för prövandet av hypoteserna som ställts upp.

3.5.1 Aktivering av FoU (CapRD)

Studiens beroende variabel är aktivering av utgifter för forskning och utveckling. Anledningen till detta är att studien avser undersöka förekomsten av korrelation mellan andelen utgifter för forskning och utveckling som aktiveras, förändring i företagets prestation samt

skuldsättningsgraden. Enligt Thrane (2019) ska variabeln benämnas beroende i testerna då andra variabler har påverkan på denna. Hypoteserna är följaktligen att aktiveringen av dessa utgifter är beroende av de oberoende variablerna vilka diskuteras nedan. Vidare bör även nämnas att likt tidigare studier divideras andelen aktiverade utgifter för forskning och utveckling för varje givet räkenskapsår med det årets totala tillgångar (Markarian, Pozza, & Prencipe, 2008; Garanina, Nikulin , & Frangulantc, 2016).

$$\frac{Capitalised\ development\ costs}{Total\ assets} = CapRD$$

3.5.2 Förändring i prestation (DeltaROA)

Då studien avser pröva hypotesen om en negativ korrelation mellan aktivering och förändring i bolagets prestation utgör förändringar i avkastning på totalt kapital (ROA) den oberoende variabeln i de statistiska testerna. Hypotesen är således att förändringar i prestation, denna oberoende variabel, påverkar den beroende variabeln aktivering (CapRD). Förändringen i prestation beräknas likt tidigare undersökningar som skillnaden i avkastning på totalt kapital mellan år n och n-1, följaktligen förändringen mellan varje givet räkenskapsår (Guidara & Boujelbene, 2014; Markarian, Pozza, & Prencipe, 2008).

$$Return\ on\ assets_n - Return\ on\ assets_{n-1} = DeltaROA$$

3.5.3 Skuldsättningsgrad (LEV)

Då den andra hypotesen vilken studien har för avsikt att testa är förekomsten av ett positivt samband mellan skuldsättningsgrad samt aktivering av utgifter for forskning och utveckling utgör således skuldsättningsgraden studiens andra oberoende variabeln. Skuldsättningsgraden beräknas genom att de totala skulderna divideras med totala tillgångar för bolagen för varje givet räkenskapsår. Vidare exkluderas det årets eventuella aktivering från de totala tillgångarna (Garanina, Nikulin , & Frangulantc, 2016; Markarian, Pozza, & Prencipe, 2008). Observerbart är således att termen skuldsättningsgrad inte ska förväxlas med den vanliga kvoten av skulder dividerat på det egna kapitalet. Denna oberoende variabel ska följaktligen motsvara bolagets skuldandel.

$$\frac{Total\ liabilities}{Total\ assets_n - Capitalised\ development\ costs_n} = LEV$$

3.5.4 Totala FoU (RDtotal)

I denna studie ska ett antal ytterligare variabler användas vid testerna, dessa är så kallade kontrollvariabler. Den totala summan av utgifter för forskning och utveckling är en av dessa, den aktiverande andelen såväl som den kostnadsförda delen summas och divideras sedan på bolagets totala tillgångar det givna räkenskapsåret. Denna kontrollvariabel har tillämpats i tidigare forskningar avsedda att undersöka förekomsten av detta samband (Markarian, Pozza, & Prencipe, 2008; Garanina, Nikulin , & Frangulantc, 2016).

$$\frac{Capitalised\ R\&D + Expensed\ R\&d}{Total\ assets} = RDtotal$$

3.5.5 Nuvarande prestation (ROA)

Ytterligare en kontrollvariabel som förekommit i tidigare studier inom ämnet är bolagets aktuella prestation för givet räkenskapsår (Guidara & Boujelbene, 2014; Markarian, Pozza, & Prencipe, 2008). Inkludering av denna kontrollvariabel är aktuellt i synnerhet då övergripande syftet med studien är att undersöka förekomsten av ett negativt samband mellan just aktivering samt förändring i ett bolags prestation. Följaktligen bör även nuvarande prestation för givet år inkluderas åtminstone i form av en kontrollvariabel.

$$\frac{Net\ Income}{Total\ assets} = ROA$$

3.5.6 Företagsstorlek (LogTA)

Vidare tillämpas även en kontrollvariabel vilken motsvarar företagens storlek. Detta genom att beräkna den naturliga logaritmen av totala tillgångar för respektive bolag. Orsaken till tillämpningen av denna kontrollvariabel är att större bolag är såväl mer

synliga som hårt granskade (Garanina, Nikulin , & Frangulantc, 2016). Variabeln ska således motsvara synlighet, bevakning från media samt tidigare nämnda politiska kostnad (Markarian, Pozza, & Prencipe, 2008). Noterbart är även att de totala tillgångarna logaritmeras, vilket grundar sig i ett försök att åtgärda spridningen som existerar mellan de största samt minsta värdena.

3.5.7 Förskjutning av aktivering (CapLag)

Dessutom tillämpas även en kontrollvariabel vilken ska motsvara föregående års andel aktiverade utgifter för forskning och utveckling. Även denna variabel har återfunnits i flertalet tidigare studier (Guidara & Boujelbene, 2014; Markarian, Pozza, & Prencipe, 2008; Garanina, Nikulin , & Frangulantc, 2016). Denna variabel förklaras enligt Garanina et al. (2016) motsvara hur konsekventa bolagen är avseende behandlingen av utgifter för forskning och utveckling. Vidare sätts även här föregående års aktiverade andelen I relation till föregående års totala tillgångar.

$$\frac{Capitalised\ development\ costs_{n-1}}{Total\ assets_{n-1}} = CapLag$$

3.5.8 Förväntade framtida tillväxtmöjligheter (P/BV) (ExGrowth)

Därtill inkluderas ytterligare en variabel vilken ska motsvara framtida möjligheter till tillväxt. Det är en marknadens värdering på det egna kapitalet, den genomsnittliga aktiekursen för respektive räkenskapsår som utgör studiens valda tidsperiod, dividerat på det egna kapitalets bokförda värde. Denna kontrollvariabel återfinns tillika i tidigare forskning (Markarian, Pozza, & Prencipe, 2008). Ytterligare menar Guidara & Boujelbene (2014) att för bolag med högre förväntad tillväxt innebär godtyckliga beslut från ledning högre kostnader, följaktligen är sannolikheten för att dessa bolag manipulerar utgifter för forskning och utveckling lägre.

$$\frac{Market\ value\ of\ equity_n}{Book\ value\ of equity_{\ n}} = ExGrowth(\frac{P}{BV})$$

3.5.9 Bransch (Ind)

Slutligen inkluderas även kontrollvariabeln industri, vilken generellt förekommer frekvent i forskning inom området. Inkluderingen av denna variabel möjliggör upptäckandet av eventuella branschspecifika fenomen. Följaktligen kan observationer göras beträffande potentiella korrelationer som noteras och huruvida dessa tenderar förekomma i större utsträckning i specifika branscher.

3.6 Statistiska tester

Nedan följer en redogörelse för de statistiska testerna vilka genomförts. Dessa utfördes för testandet av hypoteserna samt därigenom svara på studiens frågeställning. Initialt bör nämnas att all data som inhämtats såväl manuellt som från CapitalIQ först sammanställdes i panelform och därefter importerades i Stata. Vidare är även noterbart att de olika kontrollvariablerna har transformerats i Stata innan de statistiska testerna. Extremvärdena har sålunda genom winsorize-kommandot behandlats till en procent, alltså har de högsta respektive lägsta percentilerna transformerats. Detta utfördes på samtliga kontrollvariabler exkluderat företagsstorlek samt industri, där den tidigare exkluderades då variabeln redan logaritmerats som tidigare nämnt. Logaritmeringen av företagsstorlek samt transformationen av resterande kontrollvariabler genomfördes för att erhålla normalfördelade variabler.

Inledningsvis sammanfattades datan i form av deskriptiv statistik, vilket innebär upplysning beträffande centraltendensen och spridningen avseende de enskilda variablerna. Därefter utfördes ett korrelationstest då Pearsons korrelationskoefficient för variablerna i undersökning framräknades. Detta test genomfördes i enlighet med en fem procent signifikansnivå. Därefter genomfördes regressionsanalysen där multipel linjär regression tillämpades. Ett flertal regressioner utfördes med ett stegvist inkluderande av de olika kontrollvariablerna. Dessa regressionsanalyser möjliggör förklaringen av de potentiella sambanden bland variablerna. Nedan följer studiens multipla regressionsmodell, där *i* står för varje enskilt bolag i urvalet:

$$CapRD = \alpha + b_1 DeltaROADeltaROA_i + b_2 LEV_i + b_3 RDtotal_i + b_4 ROA_i + b_5 LogTA_i + b_6 CapLag_i + b_7 ExGrowth_i + b_8 Ind_i + \varepsilon$$

4 Resultat

Avsnittet som följer redogör för utfallet av de genomförda testerna, dessa resultat presenteras under enskilda rubriker.

4.1 Deskriptiv statistik

Nedan följer en redogörelse för samtliga variablers medelvärden, medianer samt standardavvikelser. Därtill även information avseende den lägsta samt högsta observationen för enskild variabel. Vidare presenteras samtliga variabler med undantag för bransch.

Tabell 1: Deskriptiv statistik

Variable	OBS	Mean	Std. Dev.	Min	Max	Median
Wlev	447	0,470704	0,2896517	0,0340407	1,85439	0,4703028
Wdeltaroa	447	-0,540613	9,90999	-36	49,81	-0,06
Wcaprd	447	0,0457282	0,0837904	0	0,4832962	0,0090229
Wroa	447	-5,610872	23,05281	97,9	34,7	3,33
lnTA	447	6,998236	2,451124	1,420696	13,17084	6,567484
wrdtotal	447	0,1676909	0,2240703	0,0013953	1,324219	0,1005856
Wcaplag	447	0,0466048	0,0860403	0	0,4832962	0,0092442
Wexgrowth	447	5,589443	7,208444	0	41	3,09

Ur tabellen ovan går att utläsa information beträffande, som nämns ovan, medelvärdena, medianen samt det hösta respektive lägsta observerade värdet för varje enskild variabel i undersökningen. Sudiens två oberoende variabler är som tidigare nämnt, Wlev samt Wdeltaroa, vilka motsvarade skuldsättningsgrad justerad för aktuellt räkenskapsårs aktivering samt förändringen i avkastning på totalt kapital mellan innevarande och föregående räkenskapsår. Vad gäller skuldsättningsgraden förefaller såväl median samt medelvärde uppgå till ungefär 47 procent, vilket innebär att de flesta bolagen i urvalet är belånade till ungefär hälften. Vidare indikerar det högsta respektive lägsta, 0,034 samt 1,85, observerade värdet att det är stor spridning på skuldsättningsgraden bland bolagen som utgör urvalet. Detsamma gäller även den oberoende variabeln förändring i prestation, Wdeltaroa, där spridningen mellan de observerade värdena tillika är betydande. Vad gäller medelvärdet samt medianen avseende förändring i prestation mellan räkenskapsåren uppgår dessa till -0,54 samt -0,06. Detta påvisar att en större andel av bolagen i urvalet haft en sjunkande prestation mellan åren som utgör tidsperioden av intresse för studien.

Gällande andelen utgifter för forskning och utveckling som aktiverats, Wcaprd, som är studiens beroende variabel observeras att högsta respektive lägsta värden uppgår till ca 0,48 samt noll Att det lägsta observerade väret är noll beror på att det funnits bolag i urvalet under specifika räkenskapsår vilka inte aktiverat dessa utgifter. Motsvarande tyder det högsta observerade värdet att det funnits observationer där så pass betydande aktivering skett att det utgjort ungefär hälften av det givna bolagets totala tillgångar. Medelvärdet avseende den beroende variabeln uppgår till ungefär 0,046 vilket innebär att cirka aktivering av dessa utgifter tenderar utgöra 5 procent av de totala tillgångarna. Emellertid påvisar medianen på 0,009 att medelvärdet troligtvis påverkas av ett fåtal bolag som aktiverar en större andel av dessa utgifter. Detta då medianen visar att hälften av bolagens aktivering inte ens når upp till en procent av givna bolags totala tillgångar.

Avseende de återstående variablerna vilka utgjort kontroller i testerna som utförts i denna studie är resonemanget likt det som fördes ovan gällande undersökningens oberoende samt beroende variabler. Information beträffande medelvärdet, medianen samt det största respektive minsta observerade värdena kan även inhämtas från tabellen ovan. Observerbart är dock kontrollvariabeln totala utgifter för forskning och utveckling, såväl aktiverad andel som kostnadsförd, i relation till de totala tillgångarna. Medelvärdet samt medianen vilka uppgår till 0,17 respektive 0,1 indikerar på att forskning och utveckling är betydande poster i bolagen vilka utgjort studiens urval, utan hänsyn till huruvida aktivering eller kostnadsföring skett.

4.2 Pearsons korrelation

I nedanstående avsnitt presenteras utfallet av denna studies genomförda sambandstester. Pearsons korrelationskoefficient har beräknats för att utröna sambandet mellan varje enskild variabel i denna studie. Dessutom är noterbart att asteriskerna indikerar på statistiskt signifikanta samband i enlighet med den fem procent signifikansnivån som tillämpats.

Tabell 2: Pearsons korrelationskoefficient

	Wlev	Wdeltaroa	Wcaprd	Wroa	lnTA	wrdtotal	Wcaplag	Wexgrowth
Wlev	1							
Wdeltaroa	-0,1268*	1						
Wcaprd	0,0956*	-0,1100*	1					
Wroa	-0,0669	0,2139*	-0,2411*	1				
lnTA	0,2007*	0,0888	-0,3967*	0,5421*	1			
wrdtotal	0,0211	-0,2321*	0,4381*	-0,6898*	-0,5411*	1		
Wcaplag	-0,0010	-0,1593*	0,8479	-0,2816*	-0,3860*	0,3447*	1	
Wexgrowth	-0,1365*	0,1182*	0,0546	0,0442	-0,1769*	0,0887*	0,0760	1

Tabellen ovan påvisar ett flertal signifikanta samband mellan de olika variablerna vilka undersökts i denna studie. I synnerhet noteras att resultatet från sambandstestet tyder på att statistiskt signifikanta samband föreligger mellan studiens beroende variabel, andel aktiverade utgifter, samt de två respektive oberoende variablerna. Gällande korrelationen mellan andelen utgifter som aktiveras och den oberoende variabeln förändring i bolagets prestation, Wdeltaroa, noteras ett signifikant negativt samband. Detta tydliggörs av den negativa korrelationskoefficienten, -0,1108, samt den efterföljande asterisken vilken påvisar ett signifikant samband. Denna negativa korrelation indikerar på att andelen utvecklingsutgifter som aktiveras är lägre då fluktuationen i prestation mellan räkenskapsåren är större. Motsvarande innebär det även att en högre andel aktiveras då förändringen i prestation för bolaget varit lägre mellan räkenskapsåren.

Vidare observeras tillika ett samband mellan aktivering samt den andra oberoende variabeln i denna studie, Wlev, som motsvarade bolagets skuldsättningsgrad. Korrelationskoefficienten, vilken uppgår till 0,0956, tydliggör att ett positivt samband föreligger mellan andelen utgifter som aktiveras samt företagets skuldsättningsgrad. Dessutom indikerar asterisken som följer koefficienten att även denna korrelation är signifikant. Detta samband tyder på att andelen utvecklingsutgifter som aktiveras är högre för bolag med högre skuldsättningsgrad, alltså företag som har en högre andel skulder i relation till totala tillgångar.

Därtill bör även noteras att signifikanta samband observerats mellan den beroende variabeln aktiverad andel av utvecklingsutgifter och samtliga av studiens kontrollvariabler undantaget Wexgrowth, som motsvarade förväntade framtida tillväxtmöjligheter. En signifikant negativ korrelation mellan andelen som aktiveras och avkastning på totalt kapital, Wroa, har observerats, vilket förefaller gälla även företagsstorlek. Dessa negativa samband tyder på att större företag tenderar att aktivera sina utvecklingsutgifter i mindre utsträckning, då ett

signifikant negativt samband föreligger mellan andelen som bolag aktiverar samt de totala tillgångarna. Den naturliga logaritmen av de totala tillgångarna, är som tidigare nämnt, variabeln som motsvarar företagsstorlek. Tillika innebär det observerade negativa sambandet mellan aktivering och avkastning på totalt kapital att andelen aktivering sjunker desto bättre ett företag presterar. Likväl gäller det motsatta vid lägre avkastning på totalt kapital, sämre prestation, alltså att en lägre andel av utvecklingsutgifterna aktiveras.

Signifikanta positiva samband har dessutom observerats avseende den beroende variabeln samt såväl de totala utgifterna för forskning och utveckling som förskjuten aktivering, alltså föregående års aktivering. De totala utgifterna för forskning och utveckling motsvarade summan av både den aktiverade andelen som den kostnadsförda. Vilket tydliggör att bolag med högre totala utgifter för forskning och utveckling i högre utsträckning även aktiverar dessa. Detsamma gäller även förskjuten aktivering, därmed aktiveras en större andel av utgifterna innevarande räkenskapsårs desto större föregående års aktivering varit. Ytterligare information avseende korrelationer mellan de enskilda kontrollvariablerna i studien kan utläsas från tabellen ovan.

4.3 Multipel linjär regression

I nedanstående avsnitt presenteras det resultat som erhållits från den multipla regressionsanalysen. Detta test ämnar studera det potentiella sambandet mellan de olika variablerna i studien. Vidare redogörs endast resultatet av den fullständiga regressionsmodellen, vilken inkluderat samtliga av studiens kontrollvariabler. Därtill bör tydliggöras att även i denna tabell indikerar asteriskerna som följer efter de respektive p-värdena för variablerna på signifikant korrelation. Antalet asterisker påvisar signifikansnivå, där tre asterisker innebär att sambandet är signifikant enligt den 1 procent signifikansnivån, två enligt 5 procent samt en asterisk för den 10 procent signifikansnivån.

Tabell 3: Regression med konfidensintervall

Source	SS	df	MS
Model	2,1065139	8	0,263314237
Residual	0,68203883	438	0,001557166
Total	2,78855273	446	0,00625236

Number of obs	447
F(8, 438)	169,1
Prob > F	0,000
R-Squared	0,7554
Adj R-squared	0,7509
Root MSE	0,03946

Wcaprd	Coef.	Std. Err.	t	P>|t|	95% Conf. Intervall	
Wlev	0,0325736	0,0071799	4,54	0,000	0,0184622	0,045585
Wdeltaroa	0,004924	0,0001992	2,47	0,014	0,0001008	0,000884
Wroa	0,004506	0,0001226	3,68	0,000	0,0002097	0,0006916
lnTA	-0,0033692	0,0010674	-3,16	0,002	-0,005467	-0,0012714
Wcaplag	0,7243367	0,0241308	30,02	0,000	0,6769103	0,7717632
Wrdtotal	0,0734318	0,0127264	5,77	0,000	0,0484194	0,0984441
Wexgrowth	-0,000406	0,0002809	-1,45	0,149	-0,000958	0,000146
Industry	-0,0000148	0,0001458	-0,1	0,919	-0,0003014	0,0002718
_cons	0,0128531	0,0098134	1,31	0,191	-0,0064341	0,0321403

Tabell 4: Regression med beta

Source	SS	df	MS
Model	2,1065139	8	0,26331424
Residual	0,68203883	438	0,00155717
Total	2,78855273	446	0,00625236

Number of obs	447
F(8, 438)	169,1
Prob > F	0,000
R-Squared	0,7554
Adj R-squared	0,7509
Root MSE	0,03946

Wcaprd	Coef.	Std. Err.	t	P>|t|	Beta
Wlev	0,0325736	0,0071799	4,54	0,000	0,1147577
Wdeltaroa	0,004924	0,0001992	2,47	0,014	0,0617133
Wroa	0,004506	0,0001226	3,68	0,000	0,2003638
lnTA	-0,0033692	0,0010674	-3,16	0,002	0,1291115
Wcaplag	0,7243367	0,0241308	30,02	0,000	-0,1030781
Wrdtotal	0,0734318	0,0127264	5,77	0,000	0,7881788
Wexgrowth	-0,000406	0,0002809	-1,45	0,149	-0,362058
Industry	-0,0000148	0,0001458	-0,1	0,919	-0,0024384
_cons	0,0128531	0,0098134	1,31	0,191	

Avseende sambandet mellan andelen utvecklingsutgifter som aktiveras samt skuldsättningsgrad observeras en signifikant positiv korrelation. Detta då koefficienten för skuldsättningsgraden är positiv samt att p-värdet uppgår till noll. Vidare innebär koefficienten, vilken har ett värde på cirka 0,033, att då skuldsättningsgraden ökar med en enhet så ökar andelen som aktiveras med just 0,033, givet att resterande variabler är konstanta. Ytterligare så indikerar beta-värdet, uppgående till cirka 0,115, att en ökning med en standardavvikelse avseende skuldsättningsgraden innebär en uppgång om just 0,115 av en standardavvikelse vad

gäller andelen aktiverade utvecklingsutgifter, under antagandet om att övriga variabler förblir konstanta. Det innebär att beta-värdet förklarar sambandet i form av standardavvikelser, således en standardiserad måttenhet. Därtill bör nämnas att beta-värdena möjliggör en jämförelse avseende påverkan de oberoende samt kontrollvariablerna har på den beroende variabeln. Således tydliggör värdena i absoluta tal hur stor effekt en förändring i de enskilda variablerna har på den beroende variabeln aktivering, givet att sambandet är signifikant.

Gällande studiens andra oberoende variabel, förändring i prestation mellan räkenskapsåren, noteras ett positivt samband vilket är signifikant enligt en fem procent signifikansnivå. P-värdet påvisar att sambandet inte är signifikant enligt en procent signifikansnivå. Emellertid förefaller effekten eventuella förändringar i denna variabel har på den beroende variabeln aktivering vara minimala, vilket indikeras av koefficienten 0,0005. Värdet tillika att koefficienten är positiv innebär att en ökning med en enhet i variabeln resulterar i 0,0005 enhets förändring i den beroende variabeln. I måttet standardavvikelser visar bet-värdet, uppgående till cirka 0,062 att en ökning med en standardavvikelse i variabeln förändring i prestation en motsvarande ökning i beroende variabeln om 0,062 standardavvikelser.

Beträffande kontrollvariablerna observeras flertalet signifikanta samband, där de enda undantagen är kontrollvariablerna avseende bransch samt förväntad framtida tillväxt. Positiva samband avseende den beroende variabeln aktivering och kontrollvariablerna avkastning på totalt kapital, totala utgifter för forskning och utveckling samt föregående räkenskapsårs aktivering har noterats. Därmed resulterar ökningar i dessa respektive kontrollvariabler även ökningar i den beroende variabeln, motsvarande respektive kontrollvariabels koefficient och givet att resterande variabler förblir konstanta. Följaktligen innebär detta att andelen som aktiveras ökar då bolag presterar bättre, har större totala utgifter för forskning och utveckling samt ju större föregående års aktivering varit. Emellertid förefaller andelen som aktiveras ha ett negativt samband med företagsstorlek, vilket motsvaras av totala tillgångar. Vilket betyder att ju större de totala tillgångarna är desto mindre är andelen utvecklingsutgifter som aktiveras och det motsatta desto mindre de är.

5 Analys

Nedanstående avsnitt förs en diskussion avseende det resultat som erhölls efter genomförandet av undersökningen. Dessa tester var ämnade att ge svar på frågeställningen samt även möjliggöra prövandet av hypoteserna vilka denna studie uppställt. Ytterligare återkopplas även utfallet till referensramen, i synnerhet underliggande teori samt forskningen som utförts inom området. Noterbart är att både hypotesen avseende skuldsättningsgrad samt hypotesen beträffande förändring i prestation diskuteras gemensamt detta avsnitt, stycken som berör respektive hypotes är dock separata.

En av de två hypoteserna vilka uppställts av studien berörde som tidigare nämnt skuldsättningsgraden. Resultatet som erhållits från de statistiska testerna påvisar ett positivt samband mellan andelen utvecklingsutgifter som aktiveras samt skuldsättningsgraden. Denna positiva korrelation observerades såväl vid Pearsons korrelationstest som vid den efterföljande regressionsanalysen. Vidare var detta positiva samband vilket noterades i bägge testerna statistiskt signifikant, korrelationskoefficienten i enlighet med fem procents signifikansnivå och regressionsanalysen i enlighet med samtliga signifikansnivåer. Således kan nollhypotesen avseende skuldsättningsgraden förkastas.

Den andra hypotesen som studien ämnade pröva var huruvida ett negativt samband förelåg mellan andelen aktiverade utvecklingsutgifter samt förändring i givet bolags prestation. Utfallet av de olika statistiska testerna har resulterat i att ett positivt samband har konstaterats. Detta positiva samband erhölls från regressionsanalysen och var statistiskt signifikant enligt såväl fem som tio procents signifikansnivå. Dock bör även nämnas att ett negativt samband observerades i den bivariata analysen, alltså vid beräkningen av Pearsons korrelationskoefficient. Emellertid tar detta test inte någon hänsyn till andra variabler, vilket en regressionsanalys gör. Troligtvis beror detta på en kontrollvariabel vilken korrelerar med studiens beroende samt oberoende variabel på ett sådant sätt att effekten av den oberoende variabeln misstolkas i den bivariata analysen. Resultatet från regressionsanalysen uppfattas

vara mer tillförlitligt varför det positiva sambandet konstateras, därmed kan nollhypotesen ej förkastas.

Vidare är resultatet som denna studie erhållit gällande skuldsättningsgrad i linje med ett flertal tidigare utförda studier inom området, vilka tillika har observerat ett positivt samband avseende andelen utvecklingsutgifter som aktiverats samt skuldsättningsgraden för bolaget i fråga (Landry & Callimaci, 2003; Dhaliwal, 1980; Daley & Vigeland, 1982; Guidara & Boujelbene, 2014). Ytterligare en undersökning som resultatet av denna studie varit delvis i linje med är den som utfördes av Garanina et al. (2016) vilken studerade förekomsten av fenomenet bland ryska och tyska bolag. Resultatet från den studien påvisade ett positivt samband mellan skuldsättningsgrad samt andelen aktiverade utvecklingsutgifter, dock enbart bland de ryska bolagen. Följaktligen observerades inget positivt samband avseende de tyska bolagen. Det förefaller därmed inte vara möjligt att generalisera utifrån resultatet som erhållits från denna studie då geografiska diskrepanser verkar föreligga.

Utfallet av de statistiska testerna står dock i kontrast mot ett antal undersökningar som gjorts inom området vilka observerat ett negativt samband mellan företagens förändring i prestation samt andelen utvecklingsutgifter som aktiveras (Baber & Haggard, 1987; Markarian, Pozza, & Prencipe, 2008; Triki-Damak & Halioui, 2013; Landry & Callimaci, 2003; Cheung, Hur, & Park, 2019). Ytterligare påvisar resultatet från denna studie även ett positivt samband mellan andelen aktivering samt aktivering innevarande räkenskapsår, som ytterligare kontrasterar fynden från de tidigare undersökningarna. Återigen är dock diskussionen som Garanina et al. (2016) för avseende geografiska skillnader aktuell, det förefaller som ovan nämnt förekomma omfattande diskrepanser mellan olika geografiska områden. Dessa skillnader kan som författarna diskuterar bero på de olika klimaten som bolag i olika marknader verkar i, vilket resulterar i olika incitament samt former av eventuell manipulation. Likt ovan nämnt fann denna undersökning inte heller något samband mellan prestation och aktivering avseende ryska bolag, dock noterades som resultatet av denna studie ett samband gällande skuldsättningsgrad. Därtill kan också tilläggas att även i undersökningar gjorda inom samma geografiska område noteras avvikelser. Detta då Triki-Damak och Halioui (2013) noterar ett negativt samband

mellan prestation och aktivering bland franska bolag vilket Guidara och Boujelbene (2014), likt resultatet av denna studie, inte noterar trots att samma marknad undersöks.

Vad gäller de underliggande teorierna är resultatet av denna studie, i synnerhet det positiva samband mellan andelen aktiverade utvecklingsutgifter samt skuldsättningsgrad vilket observerats i enlighet med vad som enligt den positiva redovisningsteorin kan förväntas. Avseende skuldsättningsgraden förväntas enligt positiv redovisningsteori positiv korrelation föreligga. Detta samband förväntas innebära att sannolikheten för vinstökande beslut ökar desto större andelen skulder är (Watts & Zimmerman , 1986). Resultatet från denna studie är således kongruent med vad som enligt positiv redovisningsteori förväntas. Därtill är nämnvärt att resultatet från denna studie även är i linje med hypotesen avseende politisk inverkan. Detta då ett signifikant negativt samband mellan aktivering och företagsstorlek noterats, vilken innebär att andelen som aktiveras är mindre desto större bolaget är. Detta är även vad som enligt positiv redovisningsteori kan förväntas då politisk inverkan förklarades vara mer betydande för större bolag.

Dock noterades som ovan nämnt inget negativt samband avseende mellan prestation och aktivering, vilket går emot vad som under antagandet om opportunism i enlighet med positiv redovisnings teori kan förväntas (Watts & Zimmerman , 1986). Detta då resultatet från denna studie visar att bolag som presterar bättre tenderar att aktivera sina utvecklingsutgifter i större utsträckning. En möjlig förklaring till att ett sådant samband inte noterats skulle vara att aktiveringen bland svenska bolag sker med avsikt att objektivt återspegla verkliga händelser i enlighet med antagandet om det effektivitetsperspektiv som diskuteras inom positiv redovisningsteori (Watts & Zimmerman , 1986).

Det faktum att ett positivt samband noteras avseende skuldsättningsgrad kan grunda sig i resonemanget som Ramanna och Watts (2012) för angående poster som kräver bedömning. Dessa förklaras vara influerade av subjektivitet och svåra att bekräfta på grund av den informationsasymmetri som menas råda. Det är därmed svårt för intressenter att avgöra huruvida de aktiverade utgifterna är den bästa återspeglingen av verkliga händelser alternativt

om andelen som aktiveras beror på andra incitament, exempelvis hög skuldsättning. Dock talar det positiva sambandet som observerats avseende prestation och aktivering emot opportunistiska inslag som diskuteras enligt agentteorin. Emellertid kan detta vara resultaten av aktiv motverkan mot subjektivitet i form av den ökade redovisningstillsynen samt bolagsstyrningen som Deechow et al. (1996) diskuterat, även ökad kontroll samt målkongruens skulle ha kunnat förhindra dessa inslag (Shleifer & Vishny, 1997).

6 Slutsats

I detta slutliga avsnitt följer en redogörelse för slutsatsen som denna studie möjliggjort samt förslagen till den fortsatta forskningen inom området.

6.1 Slutats

Denna studie syftade till att avgöra om resultatmanipulation genom utgifterna för forskning och utveckling förekommer på Stockholmsbörsen. Indikationer på existensen av detta fenomen var ifall korrelationer observerades mellan såväl skuldsättningsgrad som prestation och andelen utvecklingsutgifter som aktiveras. Gällande skuldsättningsgraden noterades ett signifikant positivt samband och följaktligen förkastades nollhypotesen, detta var emellertid inte utfallet beträffande prestationen varför nollhypotesen inte kunde förkastas. Resultatet av denna studie överensstämmer med vissa genomförda undersökningar avseende detta område, specifikt gällande det observerade sambandet med skuldsättningsgraden, (Dhaliwal, 1980; Daley & Vigeland, 1982; Guidara & Boujelbene, 2014). Det står dock i kontrast till andra, (Baber & Haggard, 1987; Markarian, Pozza, & Prencipe, 2008; Triki-Damak & Halioui, 2013; Cheung, Hur, & Park, 2019) vilka observerade ett negativt samband med företagens prestation. Resultatet förefaller därmed efterlikna studien utförd av Guidara och Boujelbene (2014) i hög grad då även denna studie observerade ett positivt samband med skuldsättningsgrad samtidigt som ett negativt samband till prestation inte kunde konstateras.

Detta befäster ytterligare det faktum att konsensus inte råder i diskursen kring resultatmanipulering. Vad gäller den underliggande teorin förefaller det positiva sambandet som noteras mellan skuldsättningsgraden och aktivering vara helt i linje med vad som enligt teorin kan förväntas, i synnerhet hypoteserna vilka den positiva redovisningsteorin uppställt. Dock är utfallet avseende prestation i konstrast till vad som kan förväntas med utgångspunkt i agentteorin. Därtill bör tydliggöras att det samband som observerats avseende skuldsättningsgraden i denna studie, med dess begränsning, inte kan fastställa om detta reflekterar eventuella opportunistiska inslag alternativt om det är den korrekta återspeglingen av den riktiga händelser i bolaget.

6. 2 Förslag till fortsatt forskning

Studien har bidragit till sofistikerad forskning kring förekomsten av resultatmanipulation och användningen av IAS 38. Som underlag kan studien förse fortsatt forskning kring ett mer detaljerat samband av fenomenet och liknande forskning i andra regioner eller tidsperioder. Sambandet mellan aktivering och prestation har inte varit linjärt vilket kan vara en förklaring till resultatet och i förlängning att nollhypotesen inte kunnat förkastas. Vidare forskning inom området hade kunnat tillämpa logistisk regression som ett alternativ till den multipla linjära regressionen som använts i denna studie. För att möjliggöra en sådan undersökning behöver beroendevariabeln vara binär och ett alternativ hade varit att koda om huruvida aktivering ägt rum samt ifall denna ökat eller minskat till kategorier. Ytterligare en begränsning för denna studie har varit dess urval, vilket grundar sig i den manuella inhämtningen. Hade en likartad studie kunnat utföras under en längre tidsperiod skulle omfattningen på urvalet kunnat vara mycket större samt resultera i ännu mer betydande resultat. Ytterligare skulle inkluderandet av än mer kontrollvariabler tillföra mer insikt, i synnerhet gällande huruvida bolagen i urvalet tillämpar bonussystem då detta är ännu en av hypoteserna som diskuteras inom positiv redovisningsteori.

Källförteckning

Artsberg, K. (2005). *Redovisningsteori - Policy och praxis.* Malmö: Liber AB.

Baber, W. R., & Haggard, J. A. (1987). *Management use of discretionary spending to manipulate financial accounting income: The case of research and development.* New York: Colombia University .

Baber, W. R., Fairfield, P. M., & Haggard, J. A. (1991). The Effect of concern about Reported Income on Discretionary Spending Decisions: The Case of Research and Development. *The Accounting Review*, ss. 818-829.

Bao, B.-H., & Bao, D.-H. (2004). *Income Smoothing, Earnings Quality and Firm Valuation.* Journal of Business Finance & Accounting, Vol. 31, Nr. 9 & 10.

Bell, E., Bryman, A., & Harley, B. (2019). *Business research methods.*

Beneish, M. D. (2001). Earnings Management: A perspective. *Managerial Finance*, ss. 3-17.

Beneish, M. D. (2001). Earnings management: a perspective . *Managerial Finance*, ss. 3-17.

Bergstresser, D., & Philippon, T. (2006). *CEO Incentives and Earnings Management. Journal of Financial Economics, vol. 80, pp. 511–529.*

Cazavan-Jeny, A., Jeanjean, T., & Joos, P. (2011). *Accounting choice and future performance: The case of R&D accounting in France, Journal of Accounting and Public Policy, 30(2), 145-165.*

Chen, L. (2013). Income Smoothing, Information Uncertainty, Stock Returns, and Cost of Equity. Review of Pacific Basin Financial Markets and Policies. Vol. 16, Nr. 3, s. 1-34.

Cheng, S. (2004). R&D Expenditures and CEO Compensation . *The Accounting Review*, ss. 305-328.

Cheung, J. H., Hur, K. S., & Park, S. J. (2019). "Are capitalized R&D and expensed R&D costs "sticky"? Korean evidence". *Investment Management and Financial Innovations*, ss. 89-100.

Collin, S.-O., Tagesson, T., Andersson, A., Cato, J., & Hansson, K. (2009). *Explaining the choice of accounting standards in municipal corporations: Positive accounting theory and institutional theory as competitive or oncurrent theories. Critical Perspectives on Accounting, Vol. 20, Nr. 2, s. 141-174.*

Copeland, R. M. (1968). Income Smoothing, Empirical Research in Accounting: Selected Studies 1968, Vol. 6. *Journal of Accounting Research*.

Coppens, L., & Peek, E. (2005). An analysis of earnings management by European private firms. Journal of International Accounting, Auditing and Taxation, Vol. 14, s. 1–17.

Daley, L. A., & Vigeland, R. L. (1982). THE EFFECTS OF DEBT COVENANTS AND POLITICAL COSTS ON THE CHOICE OF ACCOUNTING METHODS. *Journal of Accounting and Economics*, ss. 195-211.

Dechow, P. M., & Sloan, R. G. (1991). *Executive Incentives and the Horizon Problem. Journal of Accounting and Economics, vol. 14, pp. 51-89.*

Dechow, P., Sloan, R., & Sweeney, A. (1996). *Causes and Consequences of Earnings Manipulation: An Analysis of Firms Subject to Enforcement Actions by the SEC.* Contemporary Accounting Research, vol. 13, pp. 1-36.

Deegan, C., & Unerman, J. (2008). *Financial accounting theory* . Maidenhead: McGraw-Hill Education.

Deegan, C., & Unerman, J. (2011). *Financial accounting theory. 2., European ed. Maidenhead: Mc Graw-Hill.*

Dhaliwal, D. S. (1980). The Effect of the Firm's Capital Structure on the Choice of Accounting Methods. *The Accounting Review*, ss. 78-84.

Eisenhardt, K. M. (Januari 1989). Agency theory: an assessment and review. *The Academy of Management Review*, ss. 57-74.

Förordning (EG) nr 1606/2002 om internationella redovisningsstandarder. (2002). Hämtat från https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=celex%3A32002R1606

Freeman, E. (1994). *The Politics of Stakeholder Theory: Some Future Directions. Business Ethics Quartely, vol. 4, no. 4, pp. 409-421.*

Garanina, T., Nikulin , E., & Frangulantc, O. (2016). Earnings management and R&D costs capitalization: evidence from Russian and German markets. *Investment Management and Financial Innovations*, ss. 206-214.

Gilson, R., & Gordon, J. (2003). *Controlling Controlling shareholders. University of Pennsylvania Law Review, vol. 152, pp. 785-843.*

Golafshani, N. (2003). *Understanding reliability and validity in qualitative research. The qualitative report, 8(4), 597-607.* .

Graham, J., Campbell, R., & Rajgopal, S. (2005). The economic implications of corporate financial reporting. Journal of Accounting and Economics. Vol. 40, s. 3–73.

Guan, L., Pourjalali, H., Sengupta, P., & Teruya, J. (2005). *Effect of Cultural Environment on Earnings Manipulation: A Five Asia-Pacific Country Analysis. Multinational Business Review, Vol. 13, Nr. 2, s. 23-41.*

Guidara, R., & Boujelbene, Y. (2014). R&D-Based Earnings Management and Accounting Performance Motivation. *International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences*, ss. 81-93.

Healy. (1985). *The effect of bonus schemes on accounting decisions.* Journal of Accounting and Economics, vol. 7, pp. 85-107.

Healy, P., & Wahlen, J. (1999). A review of the Earnings Management Literature and Its Implications for Standard Setting.

Hunter, G., Evans, N., & Price, J. (2011). Internal Intellectual Assets: A Management Interpretation. *Journal of Information, Information Technology, and Organizations 6, 1-12.*

IAS 38. (u.d.). Hämtat från https://www-faronline-se.ezproxy.ub.gu.se/dokument/ifrs/ias/ias0038/?q=ias%2038

IFRS. (u.d.). *Why global accounting standards?* Hämtat från IFRS.org: https://www.ifrs.org/use-around-the-world/why-global-accounting-standards/

Jenkins, e., & Upton, W. (2001). *Internally generated intangible assets: Framing the discussion, Australian Accounting Review, 11(2), 4-11.*

Jensen, M. C. (Juli 1993). The Modern Industrial Revolution, Exit, and the Failure of Internal Control Systems. *The Journal of Finance*, ss. 831-880.

Jensen, M. C., & Meckling, H. W. (1976). Theory of the firm: Managerial behaviour, agency costs and ownership structure. *Journal of financial economics*, ss. 305-360.

Jensen, M., & Meckling, W. (1976). *Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. Journal of Financial Economics, vol. 3, pp. 305-360.*

Jiraporn, P., Miller, G., Yoon, S., & Kim, Y. (2008). Is Earnings Management Opportunistic or Beneficial? An Agency Theory Perspective. International Review of Financial Analysis, Vol. 17, Nr. 3, s. 622-634.

Jones, J. (1991). *Earnings Management During Import Relief Investigations. Journal of Accounting Research, vol. 29 no. 2, pp. 193-228.*

Koch, B. S. (1981). Income Smoothing: An experiment . *American Accounting Association*, ss. 574-586.

Landry, S., & Callimaci, A. (2003). The effect of management incentives and cross-listing status on the accounting treatment of R&D spending. *Journal of International Accounting, Auditing & Taxation* , ss. 131-152.

Leuz, C., Nanda, D., & Wyscocki, P. (2003). *Earnings management and investor protection: an international comparison. Journal of Financial Economics, Vol. 69, s. 505–527.*

Markarian, G., Pozza, L., & Prencipe, A. (2008). Capitalization of R&D costs and earnings management: Evidence from Italian listed companies. *The International Journal of Accounting*, ss. 246-267.

Marton, J. (den 28 02 2022). Information om immateriella tillgångar . *Tidningen Balans*.

Marton, J., Lundqvist, P., & Petterson, A. K. (2020). *IFRS - i teori & praktik.* Stockholm: Sanoma Utbildning AB.

Mazzi, F., Slack, R., Tsalavoutas, I., & Tsoligkas , F. (2019). The capitalisation debate: R&D expenditure, disclosure content and quantity, and stakeholder views. *The Association of Chartered Certified Accountants*.

Mohanram, P. (2003). . *How to manage earnings management. Accounting World, vol. 10, pp. 1-12.*

Murphy, K. J., & Zimmerman, J. L. (1993). Financial performance surrounding CEO turnover. *Journal of Accounting and Economics*, ss. 275-315.

Oswald, D., & Zarowin, P. (2007). . *Capitalization of R&D and the Informativeness of Stock Prices, European Accounting Review, 16(4), 703-726.*

Ramanna, K., & Watts, R. L. (2012). Evidence on the use of unverifiable estimates in requierd goodwill impairment. *Review of Accounting Studies*, ss. 749-780.

Ronen, R., & Yaari, V. (2008). *Earnings Management - Emerging insights in theory, practice, and research.* Springer Science & Business Media.

SCB. (den 08 07 2021). *Statistiska centralbyrån*. Hämtat från Forskning och utveckling i Sverige 2020 – preliminär statistik: https://www.scb.se/contentassets/b284096de8fc4cf7b00d229545e8900b/uf0301_2020a01_br_ufftbr2102.pdf

Schipper, K. (1989). Commentary on Earnings Management. *Accounting Horizons*, ss. 91-102.

Shleifer, A., & Vishny, R. (1997). *Large Shareholders and Corporate Control.* Journal of Political Economy, vol. 94, pp. 1-88.

Thrane, C. (2019). *Kvantitativ metod - praktiskt introduktion.* Lund: Studentlitteratur AB.

Triki-Damak, S., & Halioui, K. (2013). Accounting treatment of R&D expenditures and earnings management: an empirical study on French listed companies. *Global Business and Economics Research Journal*, ss. 50-71.

Trueman , B., & Titman, S. (1988). An Explanation for Accounting Income Smoothing. *Journal of Accounting Research*, ss. 127-139.

Watts, R. L., & Zimmerman , J. L. (1986). *Positive accounting theory.* Prentice-Hall.

Watts, R. L., & Zimmermann, J. L. (1990). Positive Accounting Theory: A Ten Year Perspective. *The Accounting Review*, ss. 131-156.

Yang, Y. (2019). Reliability of R&D capitalization: Evidence from ex post impairment in China. *China Journal of Accounting Research* , ss. 251-269.

Zicke, J. (2014). Capitalization of R&D Costs and Implications for Earnings Management. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, ss. 24-37.

Appendix

Tabeller:

Tabell 1: Deskriptiv statistik

Variable	OBS	Mean	Std. Dev.	Min	Max	Median
Wlev	447	0,470704	0,2896517	0,0340407	1,85439	0,4703028
Wdeltaroa	447	-0,540613	9,90999	-36	49,81	-0,06
Wcaprd	447	0,0457282	0,0837904	0	0,4832962	0,0090229
Wroa	447	-5,610872	23,05281	97,9	34,7	3,33
lnTA	447	6,998236	2,451124	1,420696	13,17084	6,567484
wrdtotal	447	0,1676909	0,2240703	0,0013953	1,324219	0,1005856
Wcaplag	447	0,0466048	0,0860403	0	0,4832962	0,0092442
Wexgrowth	447	5,589443	7,208444	0	41	3,09

Tabell 2: Pearsons korrelationskoefficient

	Wlev	Wdeltaroa	Wcaprd	Wroa	lnTA	wrdtotal	Wcaplag	Wexgrowth
Wlev	1							
Wdeltaroa	-0,1268*	1						
Wcaprd	0,0956*	-0,1100*	1					
Wroa	-0,0669	0,2139*	-0,2411*	1				
lnTA	0,2007*	0,0888	-0,3967*	0,5421*	1			
wrdtotal	0,0211	-0,2321*	0,4381*	-0,6898*	-0,5411*	1		
Wcaplag	-0,0010	-0,1593*	0,8479	-0,2816*	-0,3860*	0,3447*	1	
Wexgrowth	-0,1365*	0,1182*	0,0546	0,0442	-0,1769*	0,0887*	0,0760	1

Tabell 3: Regression med konfidensintervall

Source	SS	df	MS
Model	2,1065139	8	0,263314237
Residual	0,68203883	438	0,001557166
Total	2,78855273	446	0,00625236

Number of obs	447
F(8, 438)	169,1
Prob > F	0,000
R-Squared	0,7554
Adj R-squared	0,7509
Root MSE	0,03946

Wcaprd	Coef.	Std. Err.	t	P>|t|	95% Conf. Intervall	
Wlev	0,0325736	0,0071799	4,54	0,000	0,0184622	0,045585
Wdeltaroa	0,004924	0,0001992	2,47	0,014	0,0001008	0,000884
Wroa	0,004506	0,0001226	3,68	0,000	0,0002097	0,0006916
lnTA	-0,0033692	0,0010674	-3,16	0,002	-0,005467	-0,0012714
Wcaplag	0,7243367	0,0241308	30,02	0,000	0,6769103	0,7717632
Wrdtotal	0,0734318	0,0127264	5,77	0,000	0,0484194	0,0984441
Wexgrowth	-0,000406	0,0002809	-1,45	0,149	-0,000958	0,000146
Industry	-0,0000148	0,0001458	-0,1	0,919	-0,0003014	0,0002718
_cons	0,0128531	0,0098134	1,31	0,191	-0,0064341	0,0321403

Tabell 4: Regression med beta

Source	SS	df	MS
Model	2,1065139	8	0,26331424
Residual	0,68203883	438	0,00155717
Total	2,78855273	446	0,00625236

Number of obs	447
F(8, 438)	169,1
Prob > F	0,000
R-Squared	0,7554
Adj R-squared	0,7509
Root MSE	0,03946

Wcaprd	Coef.	Std. Err.	t	P>|t|	Beta
Wlev	0,0325736	0,0071799	4,54	0,000	0,1147577
Wdeltaroa	0,004924	0,0001992	2,47	0,014	0,0617133
Wroa	0,004506	0,0001226	3,68	0,000	0,2003638
lnTA	-0,0033692	0,0010674	-3,16	0,002	0,1291115
Wcaplag	0,7243367	0,0241308	30,02	0,000	-0,1030781
Wrdtotal	0,0734318	0,0127264	5,77	0,000	0,7881788
Wexgrowth	-0,000406	0,0002809	-1,45	0,149	-0,362058
Industry	-0,0000148	0,0001458	-0,1	0,919	-0,0024384
_cons	0,0128531	0,0098134	1,31	0,191	

Bilagor:

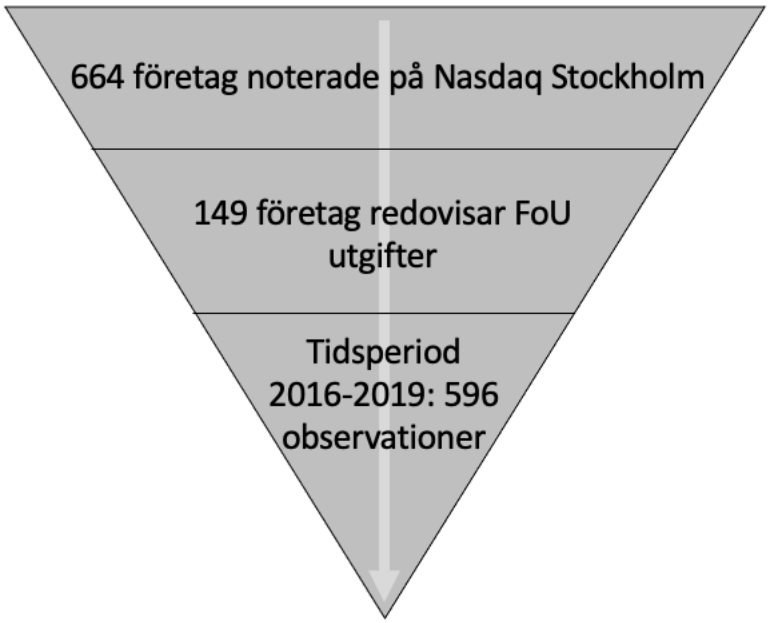

Bilaga 1: Urval för datainmatning